

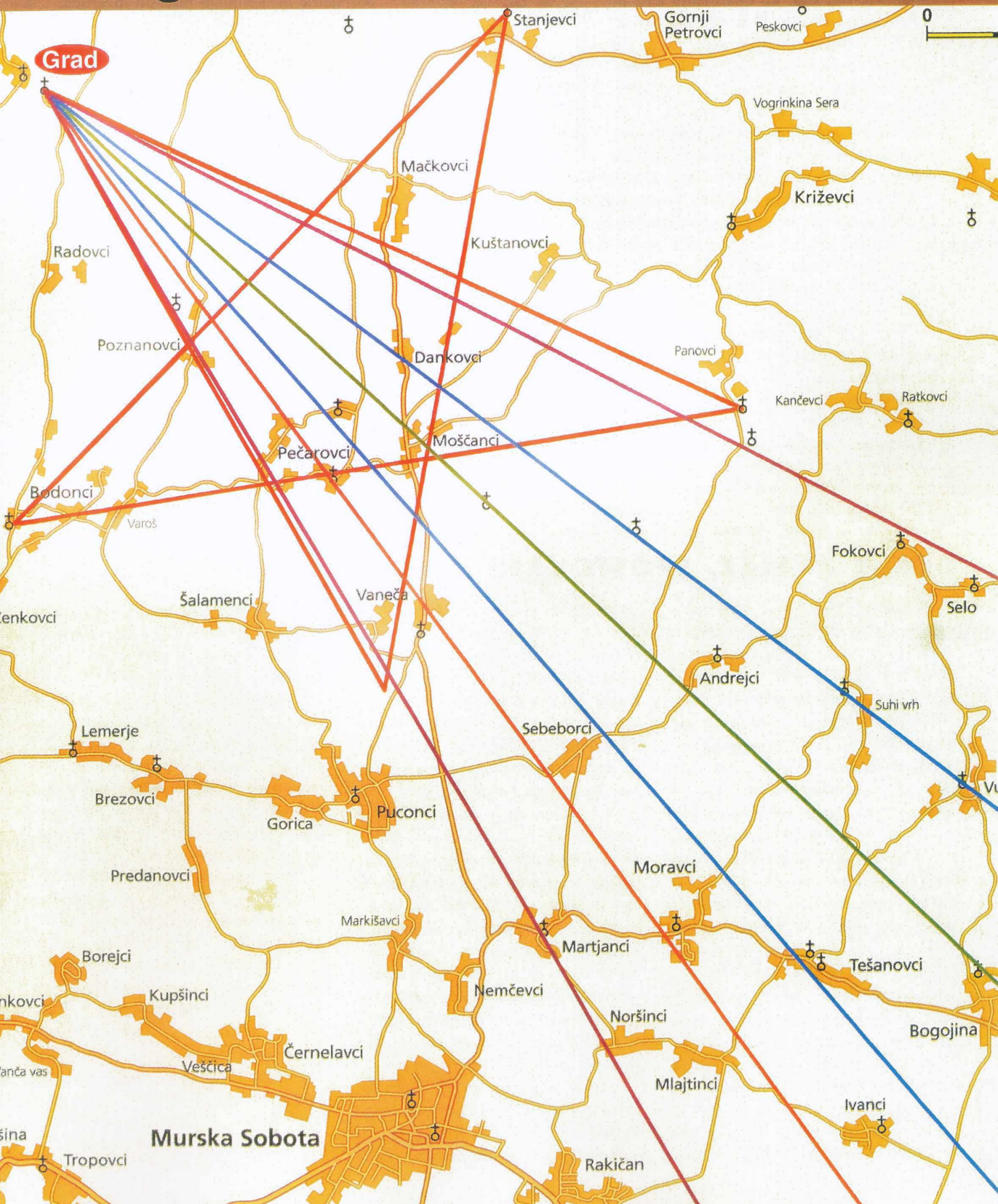

O B Č I N A *Grad*

Informativno glasilo
Občine Grad

številka 6

avgust 2002

Cenjene občanke in občani!

Poletje je tisti letni čas, ko odhajamo na zaslužene počitnice, uživamo v sončnih poletnih dnevih ob osvežilnih pijačah ter v prijetno toplih večerih. Čas, ko opazujemo lepe in dolge sončne zahode, ki nas vedno navdajajo s čim lepim, polnijo dušo in telo z optimizmom in nam dajejo energijo za blizajočo se jesen in zimo. Je čas velikih aktivnosti kar se tiče investicij v občini. Je pa tudi čas, ko se pripravljamo na praznovanje občinskega praznika. Tako bomo osmega avgusta praznovali že drugi praznik Občine Grad.

Ob vsej slovesnosti trenutka bomo razglasili častnega občana občine in kolektiv, pomemben za razvoj kraja in občine. Naslov častnega občana bo dobil gospod dr. Anton Vratuša, rojak iz Dolnjih Slaveč. Kolektiv, pomemben za razvoj občine, pa je vsekakor M club, obrat Grad.

Nikakor pa ne smemo pozabiti številnih investicij, ki se izvajajo, se končujejo ali pa so že končane v tem proračunskem letu. Med najpomembnejše oz. prioritete štejemo izgradnjo treh vodnih vrtin, ki predstavljajo vir življenja. Dejstvo je, da je postala voda zelo pomembna tekočina in se šele sedaj postopoma zavedamo njene nenadomestljivosti in omejenosti količin. Med večje investicije spadajo adaptacija šolske kuhinje in jedilnice ter ureditev garderobnih prostorov, modernizacija LC 197160 v

Kruplivniku, rekonstrukcija LC 197010 na Dolnjih Slavečih, izgradnja kanalizacije Motovilci – II. faza, asfaltiranje ceste Dolžine v Kovačevcih, izgradnja avtobusnih postajališč in še mnogo manjših investicij.

Ponosni smo lahko tudi na aktivnosti, ki se izvajajo na gradu Grad v okviru Krajskega parka Goričko in same obnove gradu, ki se nadaljuje tudi v tem letu. Prav kmalu bo vsaj večji del gradu ponovno zaživel, kot je živel nazadnje pred dobri petdesetimi leti.

Čeprav praznujemo šele drugi občinski praznik in bomo skupaj upihnili šele četrto svečko na slavnostni torti naše občine, mislim, da moramo vsi, če želimo biti objektivni, priznati, da je bilo narejeno zelo veliko pozitivnega in novega. Bodimo ponosni na osmi avgust, rojstni dan Občine Grad, ko nam je bilo omogočeno, da se kot samostojna občina dokažemo, da znamo barko napredka in razvoja zelo uspešno krmariti tudi sami.

Drage občanke, dragi občani, želim vam, da z zadovoljstvom in ponosom praznujete občinski praznik. Res je sicer šele drugi, a tudi najdaljše popotovanje se začne s prvim korakom. Če je ta dovolj odločen in vodi v pravo smer, nas vedno pripelje do zelenega cilja. Prepričan sem, da je pot prava, le nadaljevati jo bo treba!

Vaš župan
Daniel KALAMAR

DRAGE BRALKE, SPOŠTOVANI BRALCI!

8. avgust 1998 je dan, ko je zagledal luč sveta naš težko pričakovani otrok, ki je bil takoj poimenovan kot OBCINA GRAD. Na svet mu je uspelo priti s pomočjo vztrajnih in požrtvovalnih ljudi, ki so verjeli v njegovo prihodnost in ki so sanjali o njegovem rojstvu že precej let pred njim. Ali jim je izpolnil pričakovanja, ne vem, vem pa, da so bili njegovi prvi koraki precej neobgleni in negotovi.

Vendar mu je tudi tokrat ob pomoči entuziazma polnih ljudi uspelo narediti trdne korake in spregovoriti prve jasne besede. Ki povedo, kaj hočejo. In prinašajo vero, da jim bo uspelo. Po štirih letih tako stopa samozavestno v prihodnost. Ob tem nas sicer vedno ne uboga povsem – toda, ljubi moji, kdo pa je že videl otroka, ki bi vedno ubogal? – včasih je zaznati tudi sled kakšne trme ali kljubovanja, toda psihologi pravijo, da je to za ta leta normalen pojav. Torej se nam ni treba ničesar bati! Naš otrok je

shodil, se naučil sporazumevati s svetom in mirno ga lahko prepustimo lastnemu raziskovanju in spopadanju z usakodnevni težavami.

Ne delajmo si sicer iluzij, da ne bo nikoli padel. Večji in močnejši kdaj pa kdaj omagajo. Toda najpomembnejše je, da se bo pobral in ponovno vstal ter nadaljeval svojo začrtano pot.

Verjamem, da se bo kdo ob upihnenih štirih svečkah spraševal, kakšna bo njegova usoda čez desetletja, morda stoletja. Pa vendar mu pustimo, da dozori v odraslega človeka, da spozna svetle pa tudi temne plati življenja, ki so neobhodne v današnjem svetu. Šele takrat bomo lahko rekli, ali je izpolnil naša pričakovanja ali ne. Do takrat pa mu pustimo dihati, dovolimo mu, da se razvije v enkratno in neponovljivo osebnost, ki ve, kaj hoče.

Dobro vedo, kaj hočejo tudi naši občinski nagrajenci, ki so predstavljeni na straneh tokratnega glasila. Posebej pa želim opozoriti na enkratno darilo,

ki smo ga dobili ob letošnjem praznovanju. Gre namreč za niz člankov o delu arhitekta Jožeta Plečnika v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu, dokumentiranih z njegovimi pismi takratnemu župniku Ivanu Kolencu in seveda njegovimi načrti, ki nam jih – tokrat prvič za javnost – dobrodušno razkriva tukajšnji župnik, gospod Štefan Kuhar, kateremu se iskreno zahvaljujem za čas in napore, vložene v pripravo tekstov. Ker gre za neprecenljive dokumente dela in časa, upam, da bodo zanimivi za širše bralstvo.

Za vse tiste, ki iščejo energije širom po Prekmurju ali pa še čez, pa prinašamo spoznanja o gradu kot ezoteričnem središču, ki brez velikega pompa privablja strokovnjake, kateri ugotavljajo marsikaj. Če jim boste verjeli ali ne, se boste odločili sami, kot se boste tudi odločali, ali je bolje prebirati glasilo ali kje zadremati v hladni senci. Odločitev je vaša! Kakor koli že, pomembno je, da uživate in to vam želim tudi ob našem praznovanju.

Glavna in odgovorna urednica
Marijanca FERKO OMAHEN

OCENJEVANJE UREJENOSTI DOMAČIJ IN LOKALOV

Že drugo leto zapored smo se lotili ocenjevanja urejenosti domačij in lokalov v naši občini. Tokrat je bilo delo že nekoliko lažje, saj so nam še kako prišle prav izkušnje minulega leta. Z veseljem lahko ugotovimo, da je bila večina predlaganih domačij za ocenitev tega vesela, lahko bi rekel, da je to vzela kot kompliment njihovim prizadevanjem za čim lepšo podobo vasi kakor tudi občine.

Tudi letošnje leto je bil poudarek na ohranjanju kvalitet naše kulturne dediščine. Čeprav nam sodoben način gradnje daje številne prednosti, pa nam vseeno največkrat ne da tiste topline, ki so jo izžarevale stare domačije. Tega se zelo dobro zaveda letošnji zmagovalec, ki je znal s prav posebnim čutom uporabiti vse prednosti in lepote domačije ter jo preurediti v prijeten dom za oddih.

V kategoriji ocenjevanja domačij je vrstni red naslednji:

1. mesto:
Robi PILZ Grad 54
159 točk.
2. mesto si delita:
Vincencij BAČIČ Grad 176
in
Leopold KUZMIČ Motovilci 11
142 točk
4. mesto:
Anton KOVAČ Grad 186e.
134 točk
5. mesto si delita:
Jože BOKAN Dol. Slaveči 38
in
Marjan ŽOHAR
Dolnji Slaveči 36
127 točk.

Med lokali je že drugo leto zapored največje število točk zbral vinotoč »Pod figo«, **Milene KEREK** Vidonci 28.

Trudili smo se biti nepristranski in korektni; upam, da boste takega mnenja tudi vi, spoštovani občani.

Predsednik komisije
za ocenjevanje urejenosti
domačij in lokalov
Marjan KOVAČ

UREJENOST VRTOV V OBČINI GRAD

Ob letošnjem pregledu prijavljenih tekmovalcev v akciji ocenjevanje domov in njihove okolice je komisija izbrala prenovljeno hišo Rudija in Marije Pilz, Grad 54. Z velikim veseljem smo si ogledali zgledno prenovno stare hiše, ki je s prirejeno notranjostjo postala prijetno bivališče novim lastnikom. Zgledno in funkcionalno je urejen tudi vrt, kjer ni videti velikih tlakovanih površin, avtomobil pa se po najkrajši poti zapelje v očem prikrito mesto v garaži. Sedežna skupina za užitek na vrtu je postavljena na trato, od koder je prečudovit pogled na dolino in sosednje kmetije.

Vrt je zasnovan v terasah, ki jih varujejo suhozidi iz skal in kjer se na gredicah izmenjujejo okrasne rastline z uporabno zelenjavo. Med okrasnimi rastlinami ni motečih, težkih iglavcev, pač pa so to cvetoče grmaste in debelne vrtnice, potonike, sivka in druga zelišča. Morda delujejo malce nenavadno kroglaste robinije, ki pa zaradi svoje majhne krošnje še ne izstopajo preveč. Zgledno je obnovljeno tudi sadno drevje in trdna površina.

V vrtu ni motečih plastičnih okraskov, ki smo jih, žal, tudi to leto zasledili v premnogh vrtovih.

Vrtni kipci so bili sicer zmeraj prisotni v meščanskih vrtovih in vrtovih vladarjev, vendar so bili ti zmeraj postavljeni domiselno, medtem ko so bili njihovi avtorji povečini kiparji. Plastični palčki, labodi, sneguljčice in gradovi ne morejo popešati našega bivalnega okolja, pač pa ga, nasprotno, spreminjajo v kičaste dodatke k hišam. Ne prispevajo k boljšemu počutju bivanja na vrtu, pač pa lahko predstavljajo kvečjemu oviro pri vzdrževanju gredice ali trate. Pri nakupu teh dodatkov se morajo kupci zavedati tudi njihove nerazgradljivosti in si prislikati njihovo podobo na odlagališču v Pucconcih in gozdovih po nekaj letih, ko jim ne bodo več všeč.

Da ne bo zamere, res si lahko vsak po svoji zamisli ureja svoje bivališče in njegovo okolico, vendar njegova podoba vpliva na izgled celotnega kraja in širšega prostora. Namen ocenjevanja je tudi v tem, da s podelitvijo nagrade izpostavimo tista bivališča, ki so v okolju nemo-teča in prispevajo k skladni podobi kraja, ter s tem dajejo zgled drugim.

Med ogledom smo pri Gradu opazili tudi dve zanimivosti. Prva je bila zgradba čebelnjaka za gostilno Klement, ki je vzorno vzdrževan in s svojim pročeljem razkazuje mojstrsko znanje njegovega izdelovalca – verjetno tesarja.

Druga zanimivost je vrt ob zapuščeni hiši preko gostilne Klement. Očitno gre za najstarejši še ohranjen vrt pri Gradu (seveda če izvzamemo grajski park), ki je imel meščansko zasnovo, sodeč po izboru rastlin in talni ureditvi.

Osrednji motiv je bila fontana v betonski posodi, ki je še ohranjena in ob njej magnolija častiljive starosti. Vrt je sicer majhen, vendar bi ga kljub temu lahko uvrstili med vrtno dediščino občine, ob ustrezni obnovi objekta in funkciji v njem, pa bi skupaj lahko tvorila novo »graško zanimivost«, vredno ogleda.

POGOVOR S ČASTNIM OBČANOM DOKTORJEM ANTONOM VRATUŠO

Kakšni spomini vas vežejo na rojstno vas – Dolnje Slaveče?

Na moje Dolnje Slaveče me vežejo najlepši in trajni spomini. Doma nismo bili bogati, toda lepo je bilo, tudi če smo bili otroci včasih lačni. Posebno rad se spomnim očetovega sadovnjaka in svojega dela z mladimi cepikami v njem. Še danes se rad vračam v domači kraj. Pravzaprav mislim, da nikoli nisem popolnoma odšel z doma.

Študirali ste slovenski jezik. Ali ni to nenavadna odločitev za Goričane – predvsem v tistem času?

Zadeva je precej enostavna: želel sem znati več jezikov, da bi lažje spoznaval ljudi in svet. Slovenski jezik je, seveda, vedno bil prvi. Ko so me doma in tudi drugi ljudje spraševali, »kaj me je pčilo«, sem navadno odgovarjal: »Moren znati gezike, ka me nišče nede mogo odati, da mo po svejti odo.« Naj dodam, da sem se v življenju vsaj stokrat prepričal, da je resničen slovenski pregovor, ki pravi: »Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš«.

Se spomnite kakšne anekdote iz otroških oz. študentskih let?

Anekdot iz teh let je lepo število in rad se jih spominjam. Na primer dve iz domače hiše:

Ko sem v času šolskih počitnic na gimnaziji prihajal domov, so me domači navadno dočakali z besedami: »Vej si celo leto počivo, da si f šolski klopi lače voščo, zato zdaj leko delaš«. In rad sem delal, še posebej rad sem kosil s koso in oral. To še danes, če je le mogoče.

Ali pa: Tudi na počitnicah sem rad študiral jezike. Vedel sem, da oče, kot nekdanji cesarsko-kraljevi vojak, dobro zna nemški in ogrski. Želel sem si živenga pogovora in sem očetu nekega dne predlagal, da bi, ko bo pri volji, »malo prakticirala vogrski ali pa nemški«. Odgovor je bil kratek in jassen in zelo poučen: »Vogrski, nemški ali pa culokaferski se fči f šolaj, zato ta odiš, eti mo pa slovenski gučali.« Od takrat sem svojega očeta še globlje spoštoval. Nedavno me je Birovecov Tonek, moj nekdanji sošolec na slaveški osnovni šoli, vprašal: »Kak tou, ka ešče gne-sden ne ladaš vogrski?« Odgovoril sem po pravici: »Nej san ges krif, če je Mussolini – Umbertova Italija buknoła prlejš, kak san se ges ftežno nafčiti vogrski«. Ko so me Italijani zaprli, sem se namreč vrnil k učenju tujih jezikov. Ko smo se jetniki osvobodili, sem, seveda, knjige odložil in se ponovno pridružil partizanom.

Ali pa: Sosedov Margecin Vincek, nekoč moj sošolec v osnovni šoli na Dolnjih Slavečih, je že s trinajstimi leti odšel v svet. Ko so gradili cementno cesto kralja Aleksandra

od Ljubljane do Kranja, mi je ob večerih pod sosedovo hruško rad govoril, kako veliko mesto je Ljubljana, kako so tam ulice ponoči tako osvetljene »ka bi leko iglo f travi najšo«. Poslušal sem ga in nič nisem rekel. Ko pa sva si rekla »Lejko noč«, sem sam sebi dejal: »Vidiš, un je niti šolo nej do kraja napravo, ti pa že skoro štiri razrede gimnazije maš, pa si ešče Kápele na pravon brejši Möre nej vido.« In sklenil sem, da v višjo gimnazi-

jo pojdem v Ljubljano, čeprav tam nikogar nisem poznal, v Mariboru pa je v tovarni svile delal moj bratranec. Mamo je skrbelo, da ne bi odšel predaleč od doma. V ušesih so mi stalno odmevale njene skrbi polne besede: »Vej pa v Mariboru tuj majo višije šole.« »Gvüšno majo« sem odgovarjal. Ko pa je prišel čas, me je vlak odpeljal preko Pragerskega v Ljubljano. Svet se mi je prvič na široko odprl. Tudi mama se je po daljšem času strinjala, da sem prav storil. »Vörgen, ka se z gradü v Ljubljani dale vidi, kak pa z našoga slavečkoga brigá«, je govorila.

Kje in kako ste preživeli drugo svetovno vojno?

Druga svetovna vojna je bila zame izredna šola. Pot je bila dolga in vijugava, polna nepredvidenih obratov – od »ptujske fronte« aprila 1941, preko dela v Osvobodilni fronti na Univerzi v Ljubljani, kjer sem bil pravkar doktoriral iz slavističnih znanosti, v italijanski fašistični zapor in koncentracijska taborišča februarja 1942. Sedma postaja v verigah je bilo uničevalno italijansko koncentracijsko taborišče na otoku Rabu v Jadranskem morju. Ko je Italija kapitulirala 8. septembra 1943, smo interniranci ob pomoči otočanov razorožili italijanski okupacijski garnizon 2200 mož in s tem orožjem oborožili brigado 1650 dobrovoljcev iz vrst internirancev Slovencev, Hrvatov in Judov, ki so bili še sposobni za boj. S tremi bataljoni Slovencev smo se organizirano vrnili na osvobojeno slovensko ozemlje blizu Pivke na Krasu in Postojne. Zame so se potem vrstila razna poslanstva in povezave z italijanskimi partizani v severni Italiji, dokler me niso v začetku marca 1945 poslali na delo v zvezne organe mlade jugoslovanske federacije. Ko sem ob koncu vojne ugotovil, da v danih razmerah ne bo mogoče, da bi se kmalu vr-

nil k slavistiki, sem ob delu končal v Beogradu podiplomske študije iz političnih znanosti – do druge svetovne vojne me namreč politika sploh ni zanimala. Od znanstvenega dela pa se tudi v novih pogojih nikoli nisem ločil.

Kateri del življenja se vam zdi najbolj ploden in zakaj?

Med plodne dele svojega življenja prištevam zlasti: leta šolanja, še posebej na univerzi in kasneje poučevanje na Univerzi v Beogradu in na Univerzi v Ljubljani. Takih je bilo tudi trinajst let dela pri podpredsedniku Edvardu Kardelju, kjer sem organiziral pravi znanstveni inštitut. Enako cenim dve leti vodenja Inštituta družbenih znanosti v Beogradu ter ustanovitev

Mednarodnega centra za upravljanje z javnimi podjetji v Ljubljani l. 1974 in več kot petindvajsetletno delo v njem. Podobno velja tudi za dvanajst let, ko sem vodil v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti Odbor za preučevanje narodnih manjšin. Poglavje zase sta bili leti 1967–1969, ko sem bil stalni predstavnik SFRJ pri Organizaciji Združenih narodov v New Yorku. Tam mi je bil odprt ves svet in imel sem polno svobodo delovanja. In ogromno sem se naučil. Upam, da sem kaj koristnega storil tudi takrat, ko sem bil v Izvršnem svetu Slovenije (1978–1980).

Poznali ste svet »visoke politike«. Je res tako visoka?

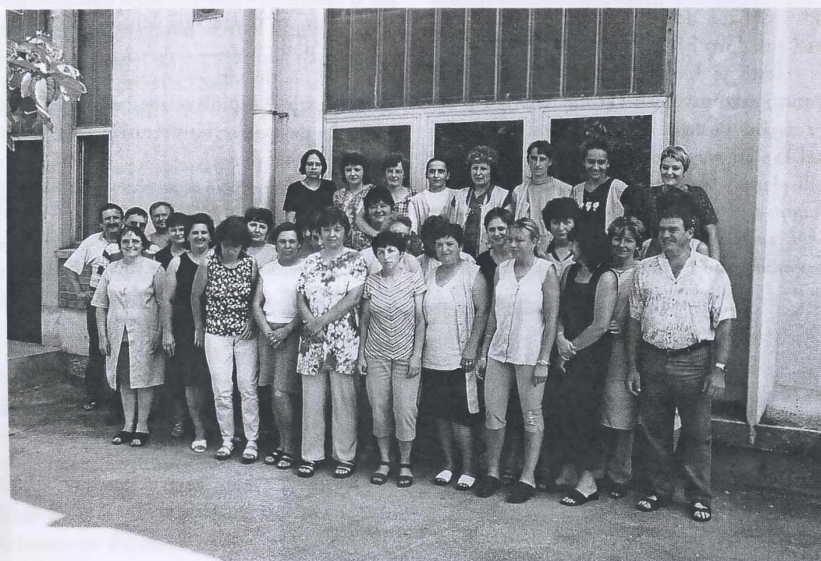
Politika je lahko visoka in nizka, je lahko ustvarjalna in je lahko zapravljava. Tudi »visoka politika« je lahko ustvarjalna in je lahko zapravljava. Tudi »visoka politika« je lahko nizka in neučinkovita, če njeni izvajalci pozabijo, da so tu zaradi ljudi, ne pa zaradi osebnih koristi in bogatenja. Sam sem se vedno zavzemal za politiko, ki vodi k napredku, ki je v službi vseh ljudi, ki utrjuje mir med narodi, ki se zavzema za pravičnost, ki gradi pogoje varnosti vseh ljudi.

Kako gledate na perspektivne možnosti Goriškega, predvsem v luči nenehnega gospodarskega nazadovanja?

Glede Goriškega menim, da smo Goričanci sposobni, da kolo razvoja obrnemo v pravo smer. Iz lastnih izkušenj pa vem, da je brez dogovora vseh zainteresiranih in brez solidarnosti ter skupne volje vsak korak naprej mnogo težji. Krajinski park Goričko je le ena od možnosti, da začnemo bolje koristiti svoja naravna bogastva in najti več dela za pridne roke doma.

Pogovarjal se je DANIEL KALAMAR

NAJUSPEŠNEJŠI KOLEKTIV V OBČINI

Se še spomnite delovnih brigad mladih? Delo in druženje, takrat še brez sodobnih tehničnih pripomočkov, vendar polno veselja in energije. In prav v obratu **M cluba** pri Gradu so z oblekami za brigadirje začeli proizvodnjo.

Bilo je to 28. maja leta 1978. V začetku 24 zaposlenih, potem nekaj časa, leta 1979, celo dve izmeni, takrat 48 zaposlenih. Tudi zaradi slabih strojev, le-ti so bili v začetku stari, so potem posodobili strojni park in ukinili dvoizmenско delo. Svoj čas je bilo zaposlenih kar 54 ljudi.

V obratu sta le dva »režijca«, nekaj časa je bil še mehanik.

Od tistih začetkov, ko so pretežno šivali le obleke za brigadirje, so pozneje izdelovali tudi konfek-

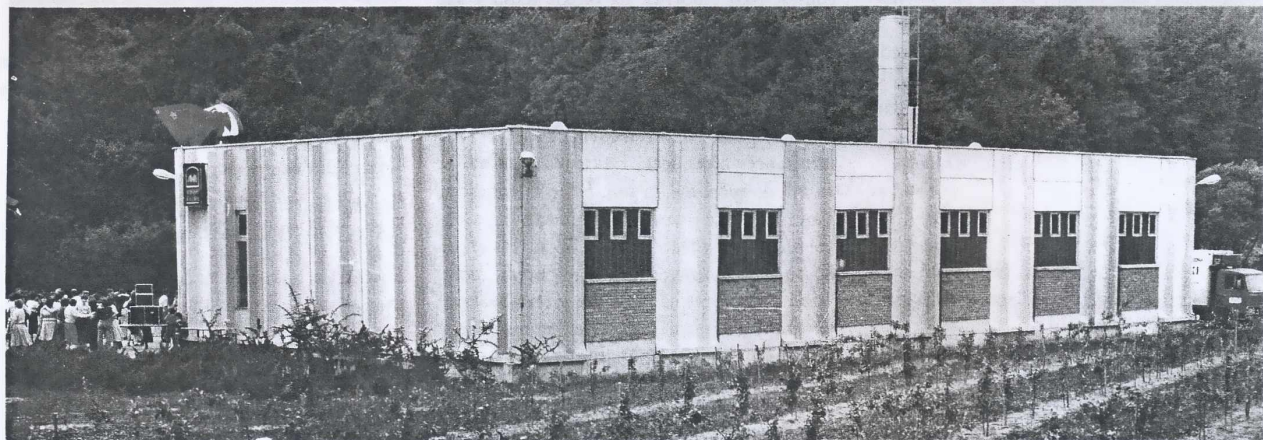
cijo za razne naročnike. Sedaj že kar nekaj let predstavljajo velik del proizvodnje tako imenovani LON posli za znana imena, kot sta **ALE-GRI** in **ARMANI**.

Omeniti velja, da je svoj čas **M club** pomagal s sponzorstvom predvsem gasilcem. Tudi vsakoletno tekmovanje gasilskih enot pri Gradu poteka za pokal **M cluba**.

Sedaj je 39 zaposlenih. »Radi bi še koga zaposlili, vendar trenutno to ni mogoče. Čeprav je bilo lansko leto zelo uspešno, pa tega ne bi trdili za to leto,« pove vodja obrata **Slobodan Pezer**, ki ta obrat vodi od samega začetka.

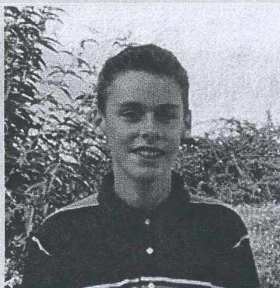
Prihodnje leto bo obrat **M cluba** praznoval 25 let. Žaželimo mu še veliko uspešnih let.

Marjan KOVAČ

ODLIČNJAKI

*Čestitke osmošolcem,
ki so vsa leta dosegali odličen uspeh!*

Uroš GOMBOC, Motovilci 40

Slavko RECEK, Vidonci 40/a

Karmen DERVARIČ, Kruplivnik 3

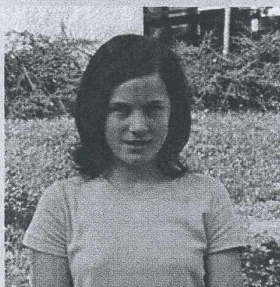
Silviya DERVARIČ, Kruplivnik 3

Valerija ŠADL, Motovilci 6

Selma GRAH, Kruplivnik 36

Petra FERKO, Vidonci 133

Vedran LAZAREVIČ, Grad 190/e

Julijana ŽILAVEC, Vadarci 112

Kristjan BOKAN, Grad 1

DOSEŽKI PRI PROMETNEM KROŽKU

V š. l. 2001/2002 se je ob začetku po svobodni odločitvi, na nižji stopnji tudi s privolitvijo staršev, prijavilo k delu krožka 19 učencev, in sicer od četrtega do osmega razreda.

Najštevilnejši so bili učenci iz 8. a razreda, kar šest jih je redno delovalo v krožku, pet od njih pa si je na šolskem tekmovanju izborilo udeležbo v ekipi, ki je predstavljala šolo navzven – na regijskem in državnem tekmovanju.

Skozi šol. l. smo v priznanih 40-ih in realiziranih 90-ih urah utrjevali, poglobljali, razširjali in usposabljali znanje o CPP in tehniki vožnje.

Učenci so se dokazovali na treh nivojih: na šolskem tekmovanju, na regijskem tekmovanju v Murski Soboti in na državnem tekmovanju v Vidmu pri Ptuj.

Na regijskem tekmovanju smo izmed 13 osnovnih šol, kot ekipa – šola dosegli 1. mesto, pred OŠ III., Cankovo, Bogojino, Sv. Jurijem, Fokovci itd..

Posamezniki kolesarji pa so se zvrstili takole: 1. Matej GUMILAR, 3. Uroš GOMBOC, 5. Denis FUJS, 7. Vedran LAZAREVIČ in 15. Branko RECEK. MATEJ GUMILAR je tako zastopal občino Grad na državnem tekmovanju v Vidmu pri Ptuj.

Tudi pri mopedistih je bila šola Grad daleč najboljša, saj smo zasedli prva tri mesta. Učenec Zdravko FICKO je bil prvi, Alen KEREK drugi in Slavko RECEK tretji. Tako sta Zdravko FICKO in Alen KEREK zastopala občino Grad na državnem tekmovanju.

Državno tekmovanje je bilo letos v Vidmu pri Ptuj – 25. 05. 2002. Tudi na državnem tekmovanju smo se dobro odrezali. Matej GUMILAR je kot kolesar dosegel drugo mesto (viceprvak države).

Mopedist Zdravko FICKO je bil celo najboljši (nastopalo je tudi precej srednješolcev), torej državni prvak, Alen KEREK pa je z malo smole na spretnostnem poligonu pristal na petem mestu.

Mislím, da je vložen trud obrodil sadove – kot mentor vsem še enkrat prav iskreno čestitam, se jim zahvaljujem za vloženo delo in jih pozivam, da se še naprej vestno vedejo v prometu in dajejo s tem zgled drugim udeležencem.

Mentor krožka:
Aleksander LUTHAR

DOSEŽKI NA ŠPORTNEM PODROČJU

V šolskem letu 2001/2002 so učenci OŠ Grad nastopili na športnih tekmovanjih v različnih disciplinah, kot so nogomet, odbojka (M, Ž), atletika, karate in judo.

Najboljše rezultate sta dosegla Alenka FUJS in Damjan KUZMA, in sicer v atletiki (skok v višino), saj sta na regijskem tekmovanju osvojila bronasti medalji.

Na krosu za pokal Slovenije pa je Damjan KUZMA zasedel odlično 3. mesto.

Učenci OŠ Grad so nastopali tudi v ekipah za karate in judo ter dosegli nekaj lepih uvrstitev. Športnik OŠ Grad za šolsko leto 2001/2002 je postal Vedran LAZAREVIČ – državni prvak v karateju.

Športni pedagog:
Viktor NAVOTNIK

PREGLED INVESTICIJ V OBČINI MED LETI 1999 IN 2002

Občina Grad si je na začetku 4-letnega mandatnega obdobja zadala obširen investicijski program, katerega je dosledno izvajala.

Investicije v cestno infrastrukturo:

Zap. št.	NAZIV LOKALNE CESTE	DOLŽINA v (m)	LETO IZGRADNJE	VREDNOST INVEST. v 1000 SIT
1.	LC 197100 Radovci-Vidonci-Otovci	4,917	2000	160.000
2.	LC 197130 Radovci-Poznanovci	2,300	2001	31.600
3.	LC 197020 Grad-Motovilci-Večeslavci na odseku Beli križ - Motovilci	980	2001	12.800
4.	Sanacija plazu na LC 197100 Vidonci		1999	12.000
5.	LC 197160 Kruplivnik	2,289	2002	50.000
6.	LC 197010 Dolnji Slaveči	3,300	2002	80.000

V tem štiriletnem obdobju je bilo asfaltiranih 31 vaških cest v dolžini 17,704 km v skupni vrednosti 122,229.000,00 SIT. Asfaltirane so bile naslednje vaške ceste:

Zap. št.	NAZIV JAVNE POTI	DOLŽINA v (m)	LETO IZGRADNJE	VREDNOST INVEST. v 1000 SIT
1.	Roudova cesta v Kovačevcih	500	1999	2.800
2.	Logarov breg v Kruplivniku	350	1999	1.960
3.	Rankova graba – Grad	1.735	1999	9.900
4.	Cesta mimo Brdaša – Grad	935	1999	5.030
5.	Cesta Celec-Bernjak v Radovcih	500	1999	3.450
6.	Cesta – Reckova graba – Dol. Slaveči	200	2000	1.260
7.	Cesta Kukoja – Vrtič – Dol. Slaveči	400	2000	1.700
8.	Kaniža – Grad	1300	2000	8.440
9.	Ureditev ceste proti Žekšu – Vidonci	245	2000	1.280
10.	Cesta Kukoja I. – Dolnji Slaveči	720	2000	4.750
11.	Cesta proti Žoharju – Dolnji Slaveči	200	2000	1.100
12.	Cesta Kukoja II. – Dolnji Slaveči	280	2000	1.700
13.	Bregin breg – Vidonci	260	2000	2.080
14.	Kotarova cesta – Vidonci	150	2000	750
15.	Reckova cesta – Kruplivnik	400	2000	2.700
16.	Cesta Pekel – Kruplivnik	600	2000	4.240
17.	Frumenova cesta – Kruplivnik	500	2000	3.200
18.	Olabe spodaj – Dolnji Slaveči	690	2000	4.500
19.	Dolenjski vrej – Vidonci	1355	2000	9.250
20.	Hajdičeva graba – Vidonci	645	2001	7.740
21.	Beli križ-Kuftovi v Kruplivniku	500	2001	3.740
22.	Mimo Martinoša in mlina v Kruplivniku	600	2001	4.100
23.	Žekševa cesta v Kruplivniku	400	2001	2.050
24.	Cesta v Tomašovo grabo – Grad	1300	2001	10.620
25.	Asf. dela na pokopališču na D. Slavečih	195	2001	1.320
26.	Cesta proti Kuzmiču pri kapeli v Motovilcih	75	2001	1.235
27.	Cesta proti Šadlu v Motovilcih	66	2001	637
28.	Cesta proti Ceigerju v Motovilcih	80	2001	772
29.	Cesta Olabe – Ažija na Dolnjih Slavečih	73	2001	1.325
30.	Cesta proti vikendom – Grad	130	2001	1.460
31.	Cesta proti Sukič-Markoču na D. Slavečih	570	2001	4.140
32.	JP 697590 Cesta Dolžine v Kovačevcih	1750	2002	13.000

Istočasno se je veliko investiralo v negospodarsko infrastrukturo in pripravo projektne dokumentacije za nadaljevanje investicij.

Investicije v ostalo infrastrukturo:

Zap. št.	NAZIV INVESTICIJE	LETO IZGRADNJE	VREDNOST INVEST. v 1000 SIT
1.	Izgradnja I. faze kanalizacije v Motovilcih	2001	49.556
2.	Ulična razsvetljava na Cmorovem bregu v Motovilcih	2000	1.500
3.	Izgradnja centralnega ogrevanja v bloku 172/A	2000	2.201
4.	Izgradnja mostu v Radovcih	2001	1.608
5.	Nabava komunalne opreme za Režijski obrat občine	2001 - 2002	6.420

Investicije v negospodarstvu:

Zap. št.	NAZIV INVESTICIJE	LETO IZGRADNJE	VREDNOST INVEST. v 1000 SIT
1.	Izgradnja vrtca pri OŠ Grad	2000	25.000
2.	Zunanja igrala pri OŠ Grad	2001	950
3.	Teleskopske tribune v telovadnici OŠ	2001	2.082
4.	Beljenje in kitanje šolskih prostorov	2001	404
5.	Menjava oken v Kulturni dvorani Grad	2001	600
6.	Zavesa za okna in oder v KD Grad	2001	1.000
7.	Izdelava projektne dokumentacije za obnovo Kulturne dvorane Grad	2000	2.000
8.	Izdelava projektne dokumentacije za prizidek in obnovo prostorov OŠ Grad	2001	1.000
9.	Izdelava projektne dokumentacije za kanalizacijsko omrežje Grad	2001	2.000
10.	Izdelava projektne dokumentacije za modernizacijo LC 197160 Kruplivnik	2001	800
11.	V izdelavi je projektna dokumentacija za vodovodno omrežje Vidonci	2002	8.000
12.	Strokovne podlage za varovanje vodnih virov	2002	1.400
13.	Vzpostavitev evidence za odmero nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč	2002	1.700
14.	Klima naprava in ozvočenje v Zdravstveni postaji Grad	2000	500
15.	Obnova gasilskega doma v Vidoncih	2001	3.822
16.	Izgradnja slačilnic v Vidoncih	2001	1.200
17.	Obnova mrliške vežice pri Gradu	2000 - 2002	12.000
18.	Obnova mrliške vežice in križa v Kovačevcih	2001	2.540
19.	Obnova mrliške vežice in križa na pokopališču v Vidoncih	2001	1.601
20.	Sofinanciranje obnove župnijskega doma pri Gradu	2001	500
21.	Sofinanciranje obnove Evangeličanskega zvonika v Motovilcih	2001	130
22.	Sofinanciranje nakupa gasilskega vozila:		
	• GRAD	2000	1.000
	• MOTOVILCI	2001	1.000
	• GRAD	2002	1.000
	• DOLNJI SLAVEČI	2002	1.000
23.	Investicije v športno infrastrukturo:		
	• slačilnice NK GRAD	1999	1.200
	• športno igrišče Radovci	2001	800
	• igrišče ŠRD Dolnji Slaveči	2002	1.000
	• sanacija ribnika pri nogometnem igrišču	2001	1.000
24.	Kuhinja in jedilnica ter garderobe v OŠ Grad	2002	35.000

Občina skrbi tudi za razvoj malega gospodarstva in kmetijstva v občini, tako da subvencionira obrestno mero pri najetju novega dolgoročnega nesubvencioniranega kredita podjetnikov oz. obrtnikov v občini v višini 5%. Tako občina subvencionira obrestno mero naslednjim podjetnikom oz. obrtnikom:

Zap. št.	IME IN PRIIMEK, NASLOV UPRAVIČENCA	LETO ODOBRITE	VIŠINA KREDITA v SIT
1.	Anton Čerpnjak, s.p. – Okrepčevalnica »Pri belem križu«, Kruplivnik 1	2000	2.000.000,00
2.	Zasebna zobna ordinacija dr. stom. Željko Lazarevič, s.p. od Grada 186/c	2000	10.000.000,00
3.	Štefan Bernjak iz Vidoncev 81	2000	4.307.280,00
4.	Marjan Kisilak iz Radovcev 86	2000	4.000.000,00
5.	Štefan Bunderla, s.p. od Grada 64	2000	2.500.000,00
6.	Franc in Suzana Grah iz Kruplivnika 36	2000	3.000.000,00
7.	Stanko Smodiš iz Radovcev 2	2001	4.800.000,00
8.	Gostilna Rajsar, Herman Rajsar, s.p. od Grada	2001	3.000.000,00
9.	Zemeljska dela, Roman Roudi, s.p. iz Kovačevcev 13	2001	5.000.000,00
10.	Vladimir Kovač od Grada 45	2002	2.000.000,00

Za neposredna plačila kmetom pa je bilo v obliki subvencij porabljen:

v letu 1999	3.147.000,00 SIT
v letu 2000	6.142.000,00 SIT
v letu 2001	11.434.000,00 SIT

V imenu Zavoda za spomeniško varstvo RS je občina v letu 2001 odkupila »Pütarov« mlin na Dolnjih Slavečih v višini 3.100.000,00 SIT, katerega bo sčasoma preuredila v etnološko–tehnični spomenik. Odkupila pa je tudi stavbno nepozidano zemljišče, parc. št. 1851 k.o. Grad v izmeri 25,98 ara, v naravi travnik od Panonke, kmetijske zadruge z.o.o., v stečaju, Murska Sobota, v višini 2.785.886,00 SIT.

Vodja občinske uprave:
Lidija KRPIČ

RAZVOJNI PROGRAM OBČINE GRAD 2002–2006

Razvojni program Občine Grad je temeljni in izvedbeni dokument razvoja občine. Je dolgoročni načrt razvoja občine, načrtovan za obdobje od leta 2002 do 2006. Razvojni program določa razvojne prednosti lokalne skupnosti, njegove programe in podprograme. Pripravlja se skladno z zakonodajo s področja spodbujanja skladnega državnega, regionalnega in lokalnega razvoja.

Razvojni program zajema naslednja področja:**1. GOSPODARSTVO**

- 1.1 Razvoj podjetništva in drobnega gospodarstva
- 1.2 Razvoj kmetijstva in podeželja
- 1.3 Infrastruktura
- 1.4 Ostala lokalna infrastruktura

2. ŠOLSTVO, SOCIALA

- 2.1 Izobraževanje
- 2.2 Šolska in predšolska vzgoja
- 2.3 Zdravstvo
- 2.4 Šport in rekreacija
- 2.5 Stanovanjsko področje
- 2.6 Civilna zaščita

3. OKOLJE**4. KULTURA IN TURIZEM**

Po posameznih področjih pa so naloge naslednje:

GOSPODARSTVO**Razvoj podjetništva in drobnega gospodarstva**

- subvencioniranje obrestnih mer pri najetu dolgoročnega nesubvencioniranega kredita
- sredstva za dolgoročne kredite ter garancije, namenjene pospeševanju razvoja dejavnosti

Razvoj kmetijstva in podeželja

- pospeševanje razvoja kmetijstva
 - subvencioniranje obrestne mere za najetje dolgoročnega nesubvencioniranega kredita
 - subvencije oz. regresi v kmetijstvu
 - preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin
- pospeševanje razvoja podeželja
 - pospeševanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
 - povezovanje kmetov pri nastajanju nove gospodarske infrastrukture za učinkovitejšo trženje proizvodov (nova blagovna znamka: pridelano v Krajinskem parku Goričko)
- pospeševanje razvoja gozdarstva
 - krepitev večnamenske vloge gozdov
 - spremljanje stanja in usmerjanje razvoja gozdov oziroma trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
 - seznanjanje javnosti s pomenom gozdov in gozdarstva
- pospeševanje razvoja znanja
 - pospeševanje povečanja izobrazbene stopnje in poklicne usposobljenosti zaposlenih na kmetijah
 - pospeševanje povečanja deleža udeležencev vseživljenjskega učenja oziroma stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja na podeželju
 - pospeševanje izvajanja prenosa sodobnih znanstvenih spoznanj in novih tehnologij v prakso in teorijo na področju kmetijstva oziroma agroživilstva

Infrastruktura**Vodooskrba**

- raziskava in izgradnja raziskovalno kaptažnih vrtin za odjemanje vode:
 - a) izgradnja vrtine GRAD-1/02
 - b) izgradnja vrtine VIDONCI-1/02
 - c) izgradnja vrtine DOLNJI SLAVEČI-1/02
 - d) izgradnja vrtine MOTOVILCI
 - e) izgradnja vrtine RADOVCI
 - f) izgradnja drugih predvidenih vrtin

- izdelava dokumentacije za izgradnjo vodovodnih sistemov po naseljih
- izgradnja vodovodnih sistemov po naseljih
- sanacija Gračkega potoka
- sanacija potoka Lukaj
- sanacija mostov.

Cestna infrastruktura

- vzdrževanje in varstvo lokalnih cest in javnih poti:
 - krpanje cest
 - vzdrževanje bankin
 - košnja bankin in obcestnih jarkov
 - čiščenje in sanacije jarkov ob cestah in poteh
 - odstranjevanje plazu na lokalnih cestah in javnih poteh
 - pluzenje in posipavanje cest ter poti v zimskem času
 - urejanje prometne signalizacije na javnih poteh
 - ostala vzdrževalna dela.
- obnove in modernizacije cest:
 - LC 197160 Kruplivnik
 - LC 197010 Domajinci–Motovilci–Dolnji Slaveči
 - LC 197110 Radovci–Bodonci
 - LC 197020 Večeslavci–Motovilci–Grad, na odseku Beli križ – Grad in na odseku Motovilci – Večeslavci
 - LC 197080 Vidonci–Mačkovci
 - LC 197200 Križarka–Grad in ostale
 - JP 697590 Cesta Dolžine
 - JP 697600 Bagarova cesta
 - JP 697650 Horvatova graba
 - JP 697580 Mimo Sukičeve in Vrečičeve hiše
 - modernizacija ostalih javnih poti

Izdelana bo vsa potrebna dokumentacija za obnovo in modernizacijo navedenih lokalnih in javnih cest v občini.

– vzdrževanje in obnove gozdnih cest;

Pri vzdrževanju in obnovi gozdnih cest se bodo vzdrževale in obnavljale gozdne poti po prioriteti, ki se bodo določile v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Območna enota Murska Sobota.

- pre Kategorizacija nekategoriziranih poti v kategorizirane javne poti
- izgradnja pločnikov za pešce
- ureditev šolske poti za učence OŠ Grad

Kanalizacija

- izgradnja kanalizacije Motovilci – II. faza
- izgradnja čistilne naprave v Motovilcih
- izgradnja kanalizacije in čistilne naprave v naselju Grad
- izdelave dokumentacije in izgradnje kanalizacije v ostalih naseljih

Informacijska tehnologija

- kabelski sistem Grad – posodobitev
- kabelski sistem Motovilci – posodobitev
- povezava vseh naselij v kabelsko omrežje.

Telekomunikacije

Na področju telekomunikacij se bo skrbelo za skladen razvoj telekomunikacij in novosti na tem področju.

Javna razsvetljava

- vzdrževanje in obnova obstoječe javne razsvetljave
- izdelava dokumentacije za javno razsvetlavo v vasi Vidonci
- izgradnja ulične razsvetljave v vasi Vidonci

Ostala lokalna infrastruktura

- a) Postavitev avtobusnih postajališč
- b) Postavitev pozdravnih tabel
- c) Vzdrževanje pokopališč
 - obnova in vzdrževanje mrljskih vežic
 - vzdrževanje pokopališč
 - urejanje parkirišč pri pokopališčih

- d) Vzdrževanje vaško-gasilskih domov
- izgradnja centralnega ogrevanja in ureditev parkirnega prostora pred vaško-gasilskim domom v Vidoncih
 - sofinanciranje nakupov gasilskih orodnih vozil za potrebe delovanja gasilskih društev po prioritetah GZ GRAD
 - obnove in vzdrževanje gasilskih domov
 - vzdrževanje opreme in vozil
 - ureditev požarnih mlak.
- e) Predvidevanje obrtnih con
- f) Spodbujanje razvoja vinskih kleti, vinotočev

ŠOLSTVO, SOCIALA

Spodbujanje skladnega človeškega razvojnega dejavnika temelji na naslednjih področjih oz. programih:

- izobraževanje
- šolska in predšolska vzgoja
- zdravstvo
- šport in rekreacija
- stanovanjsko področje
- civilna zaščita.

Naloge na področju šolstva in predšolske vzgoje so naslednje:

- izgradnja prizidka in adaptacija prostorov OŠ Grad – obnova in posodobitev šolske kuhinje
- dokončanje dveh učilnic za predmetni pouk
- obnova tal v predprostoru in avli osnovne šole
- projektna dokumentacija za razširitev prostorov VVE pri OŠ Grad
- izgradnja dodatnih prostorov za nov oddelek VVE pri OŠ Grad
- tekoče vzdrževanje OŠ in VVE pri OŠ Grad
- obnova zunanjih telovadnih površin
- posodabljanje notranje opreme in igral

V področje šolstva pa spada tudi dejavnost knjižnic. Tako je občina soustanoviteljica Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti, ki je pomembna tudi za učence, dijake in študente iz naše občine. Razvojne naloge so naslednje:

- sofinanciranje izgradnje knjižnice v M. Soboti
- sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva
- sofinanciranje delovanja bibliobusa

Zdravstvo

Prednostna naloga pri tem programu je predvsem skrb za zdravstveno varnost občanov, ki jo zagotavljamo s plačevanjem prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje občanov brez lastnega vira prihodkov in lastnega premoženja. Prav tako skrbimo za starejše občane in jim ob tednu starejših občanov priredimo družabno srečanje.

Skrbimo za spodbujanje razvoja splošnega zdravstva v občini z investicijskimi vlaganji v Zdravstveno postajo Grad. Predvidena je obnova čakalnice v Zdravstveni postaji Grad.

V Vidoncih je objekt, ki trenutno deluje kot Center za tujce. V predlaganem razvojnem obdobju pa bo potrebno dogovoriti in spremeniti namembnost sedanjega Centra za tujce. Možnih je več variant, in sicer:

- Dom upokoencev
- Materinski dom
- Mladinski dom
- Drugo

Šport in rekreacija

V občini aktivno delujejo športna društva, ki prirejajo razne športne prireditve za rekreacijo in sprostitve občanov. Naloge na tem področju so naslednje:

- omogočanje enakih pogojev za delovanje športnih društev
- nakup zemljišča za dejavnost športa ŠRD D.Slaveči
- sofinanciranje izgradnje igrišča Motovilci
- dogradnja slačilnic NK Grad
- sofinanciranje izgradnje slačilnic ŠD Vidonci
- sponzoriranje prireditev športnih društev, ki so širšega pomena
- sofinanciranje nakupa športne opreme

Stanovanjsko področje

Na področju stanovanjske problematike so bo skrbelo za vzdrževanje socialnih občinskih stanovanj. Razmišljalo se bo tudi o morebitni graditvi socialnih stanovanj, kar bo izboljšalo socialni položaj socialno ogroženim družinam, hkrati pa spodbujalo in ohranjalo poseljenost podeželja z mladim prebivalstvom; zmanjšala naj bi se migracija mladih s podeželja v večja mestna središča.

Civilna zaščita

Na področju civilne zaščite se bo skrbelo za:

- strokovno usposabljanje enot in štaba CZ – po programu
- vzdrževanje in nakup opreme po programu CZ

OKOLJE

Razvojni programi bodo predvsem na naslednjih področjih:

- ravnanje s komunalnimi odpadki
- načrtovanje prostorskih ureditev

Pri ravnanju s komunalnimi odpadki bodo prednostne naloge naslednje:

- reden odvoz odpadkov po gospodinjstvih na mesec
- organizirano zbiranje in odvoz kosovnih in nevarnih odpadkov v občini – enkrat letno
- sanacija divjih odlagališč
- soustanovitev »Zbirno-sortirnega centra za odpadke Puconci«
- ustanovitev »Zbirno-sortirnega centra za komunalne odpadke Grad«

Pri načrtovanju prostorskih ureditev bodo prednostne naloge naslednje:

- izdelava prostorsko ureditvenih planov za območje občine Grad
- vzdrževanje grajskega parka
- sanacija kamnoloma bazaltne tufa
- krajinski park Goričko

KULTURA IN TURIZEM

Občina Grad spada med območje, ki ima največjo možnost za razvoj turizma. Občina se lahko pohvali z največjim gradom na Slovenskem, prav tako pa z mnogimi drugimi kulturno-sakralnimi objekti. Zato bo razvoj tekel predvsem v smeri obnove gradu Grad in z naselitvijo različnih vsebin.

Skrbelo pa se bo tudi za ostale kulturno-sakralne objekte, in sicer:

- sofinanciranje ureditve cerkve Marije Vnebovzete Grad
- sofinanciranje obnove evangeličanske cerkve na Gornjih Slavečih
- dokončanje obnove Kulturne dvorane Grad
- obnovitev zvonika in dograditev kapele v Kovačevcih
- sanacija Vukove kapele v Vidoncih
- obnova Pütarovega mlina na Dolnjih Slavečih
- obnova in vzdrževanje ostalih kulturnih spomenikov

Za pestro kulturno življenje v občini pa skrbijo kulturna društva, ki so aktivna na svojih področjih. Čez leto se v občini zvrsti okrog 30 različnih prireditev. Naloge na tem področju so naslednje:

- vsakoletna pustna prireditev – Borovo gostüvanje
- tradicionalna prireditev – Noč čarovnic
- omogočanje enakih pogojev za delovanje kulturnih društev
- sponzoriranje prireditev, ki so širšega pomena
- skrb za nadaljnji razvoj na področju kulture

Pred nami je obsežen razvojni program Občine Grad v obdobju 2002 – 2006. V njem je zapisanih mnogo idej in načrtov. Ne preostane nam nič drugega kot to, da si zaželim obilo uspeha na poti uresničitve naštetih idej in načrtov.

DELO ARHITEKTA JOŽEFA PLEČNIKA PRI GRADU

Nisem ne arhitekt ne umetnostni zgozdovinar, menim pa, da smem napisati nekaj misli kot oskrbnik svetišča in drugi naslednik župnika Ivana Kolenca, ki je povabil arhitekta Jožefa Plečnika, naj snuje načrte za obnovo cerkvene ladje v župnijski cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu. Iz njegovih pisem in sporočil, ki jih hrani župnijski arhiv, vseh je osemnajst in so različno dolga, lahko spoznamo, da je zelo natančno spremljal obnovitvena dela cerkvene ladje, ki so bila leta 1955. V svojih zamislih je imel Plečnik tudi »povečanje notranjščine«, ko je ra-

pnijska cerkev. Posamezniki tudi večkrat sprašujejo, ali je bila cerkev res potrebna obnove.

Zakaj obnova cerkve?

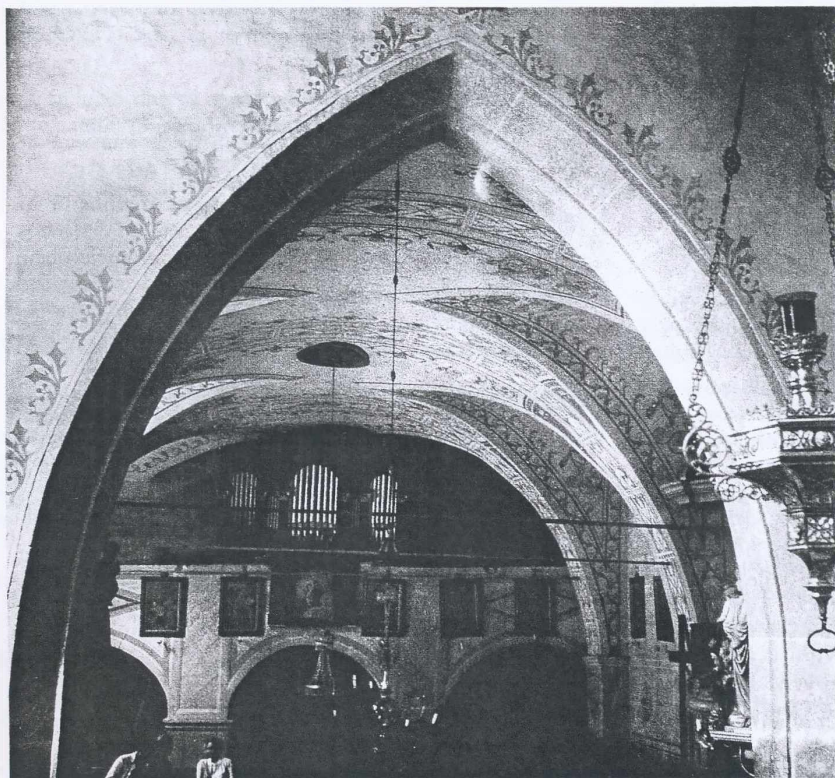
Iz vizitacijskega zapisnika leta 1956 izvemo, da so v ladji cerkve odstranili ravni leseni strop leta 1660 in ga nadomestili z baročnim obokom. Pred drugo svetovno vojno je bil ta obok dolgo nezavarovan pred atmosfersko vodo ter mrazom in malta je v njem preperela ter oslabela. Ležišča oboka proti slopom¹ so bila zamaknjena. V glavnih opornih točkah so bile razpoke. Zvonik, ki je bil leta 1729 prizi-

tehnika iz Projektivnega biroja v Mariboru, naj si ogleda cerkev ter pripravi za Zavod strokovno poročilo glede nujno potrebnih obnovitvenih del. Iz tega poročila zvemo za zgoraj omenjene ugotovitve, da je nujno skrbno popravilo opornih slopov. Vzrok za razpoke in nastalo stanje je lahko potrečni sunek ali pa nedokončan proces posedanja zgradbe zaradi raznolike obremenitve tal.

Na podlagi tega poročila je bil spomladi leta 1955 tudi strokovni komisijski ogled cerkve pod vodstvom Zavoda za spomeniško varstvo iz Ljubljane, ki ga je vodil dr. Marjan Zadnikar, škofijo je zastopal kanonik dr. Alojz Osterc iz Maribora in prej omenjenega Jožef Požauko. Komisija je potrdila prej omenjeno poročilo in ugotovila, da obstaja nevarnost, da se ob lahkem potresnem sunku ali zaradi raznolike obremenitve tal ob nedokončanem procesu posedanja zgradbe omenjeni obok, ki potiska nosilne stene narazen, lahko zruši. Verjetno so se tudi takrat odločili, da raje zrušijo razrahljani obok, kakor da bi dodatno vstavljali v zid železne vezi, ki so v cerkvi že bile.

Kratek potek del

Dela pri obnovi cerkve so potekala 1955-ega leta. Začela so se 11. julija in se brez nesreče končala 19. oktobra, 23. oktobra 1955 pa je obnovljena ladjo cerkve blagoslovil mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik. V Stopinjah je Kolenc zapisal, da je bil 14. julija v štirih urah porušen stari baročni obok. Pri delu je pomagala vsa župnija. Plačanih je bilo samo 6 zidarjev in 2 tesarska delavca. Vsi drugi delavci so bili zastonj. Tudi Plečnik in Požauko sta naredila načrte zastonj in tudi drugače nista hotela sprejeti nobenega plačila. Plečnikove načrte je narisal njegov učenec arh. Anton Bitenc iz Ljubljane. Izvajal jih je že omenjeni Jožef Požauko, ki je izdelal tudi statični načrt in kot nadzorni spremljal obnovitvena dela. Pod njegovim vodstvom je prevzel zidarska dela. Franc Klement, zidarski mojster iz Matjaševca. Mizarska dela je izvršil mizarski mojster Matija Bačič od Grada.² Keramične plošče za strop je naredilo podjetje Pečarstvo iz

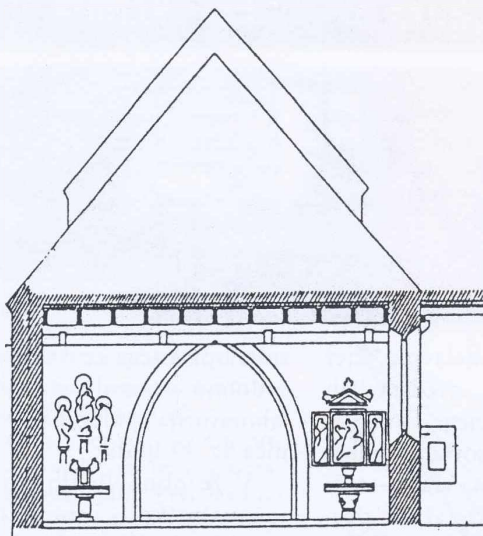

Notranjost župnijske cerkve pred predelavo 1955. leta (fototeka INDOK, Uprava RS za kulturno dediščino Ljubljana)

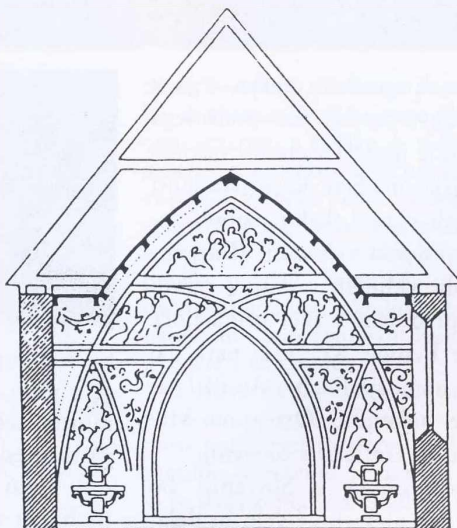
zmišljal, kako bi »sgrafito tehniko bilo lepo okrasiti ploskve, zagibe in vogale« v cerkvi. Čeprav ni videl svojih zamisli uresničenih, je sodil, da je cerkev lep spomenik, ki bi ga morali obdati z nasadom topolov, brez itd. S ponosom in veseljem, kolikor mi čas dopušča, romarjem in raznim obiskovalcem pojasnujem lepote, ki jih je Plečnik podaril naši cerkvi. Prva cerkev, ki jo je zgradil v Sloveniji, je cerkev v Bogojini, in zadnja, ki ji je pred smrtjo vtisnil svoj pečat, je naša žu-

dan k cerkvi, je za nekaj cm odstopil od fasade, kakor da se nagiba proti zahodu in prav za toliko je nastala razpoka tudi na severni ladijski steni tik nad korom. Skratka, ta razrahljani obok je rinil narazen stene cerkvene ladje in cerkev je bila v nevarnosti.

Ker je župnik Ivan Kolenc že pred drugo svetovno vojno sodeloval z Zavodom za spomeniško varstvo, je tudi sedaj naprosil Zavod za strokovno pomoč. Zavod je septembra 1954 zaposlil Jožefa Požauka, višjega gradbenega

Prva Plečnikova zamisel

Druga Plečnikova zamisel

Murske Sobote, keramični mojster je bil Jožef Ficko iz Murske Sobote. Pri razlagi podrobnosti načrtov je veliko pripomogel tudi tedanji kaplan Alojzij Flegar.

Plečnikove zamisli

Leta 1955 je Plečnik izdelal več variant projekta in pisno spremljal prenovitvena dela.

Iz ohranjene korespondence sklepamo, da je s problemom obnove cerkve pri Gradu že leta 1954 verjetno prvi seznanil Plečnika univerzitetni profesor Vilko Novak. Med dogovarjanji dozorevajo različne zamisli, med njimi tudi ta, da je arhitekt Plečnik pripravljen projektirati nov raven lesen strop, seveda z Zavodovim dovoljenjem, kakor je bil pred letom 1660. Plečnik, star 83 let, je sprejel izziv in leta 1955, dve leti pred smrtjo (umrl 7. januarja 1957 v 85-em letu starosti) snuje načrte za preoblikovanje cerkvene ladje, za njeno povečavo in povečavo cerkve ter dohoda na kor in njegovo ureditev.

Prvi načrt ima datum 17. marec 1955

Na njem je posnetek zunanosti obstoječe cerkvene zgradbe z južne strani, toda ob zvoniku so že zamišljene stopnice. Notranjost cerkvene ladje kaže dvojno rešitev: Prva Plečnikova zamisel je, da se namesto baročnega oboka naredi raven lesen strop, kakor je bil pred letom 1660. Druga zamisel

je, da se po odstranitvi dosedanjih slopov iz temelja cerkvenega zidu na severni in južni steni dvigajo betonski loki, ki so sestavljeni iz posameznih betonskih elementov. V obliki profiliranega slavloloka, ki že obstaja med prezbiterijem in ladjo cerkve, se strop dvigne v dosedanje podstrešje.

Prej omenjeni komisijski ogled, datum ogleda žal ni zabeležen, se je verjetno vršil v času, ko je župnik sprejel ta načrt in med prvim Plečnikovim pismom, ki nosi datum 6. april.

Veleč. gospod župnik

Vaše pismo oddal, izročil sem g. Bitencu, ki Vas bo prosil še za neko manjkajočo mero. Sprejmite, prosim, moj najspoštlivejši pozdrav in prisrčno željo da bi bili Vam in Vašim velikonočni prazniki lepi!

V udanosti Plečnik

6. IV. 55

Se nadaljuje ...

Štefan KUCHAR, župnik

Veleč. gospod župnik
Vaše pismo oddal, izročil sem g. Bitencu, ki Vas bo prosil še za neko manjkajočo mero. Sprejmite, prosim, moj najspoštlivejši pozdrav in prisrčno željo da bi bili Vam in Vašim velikonočni prazniki lepi.
V udanosti Plečnik
6. IV. 55

Rokopis Plečnikovega pisma

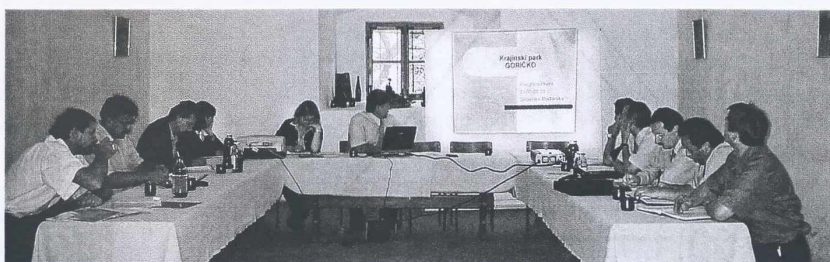
¹ Slop je del stene, ki je preostala med loki ter njen nosilec in se dobro veže z lesenimi ravnimi stropi, pravi dr. Marijan Zadnikar, Romanska arhitektura na Slovenskem, Ljubljana 1959, str. 35.

² Kronika, str. 52 – 53. – Stopinje 1974, str. 74.

KRAJINSKI PARK GORIČKO IN OBNOVA GRADU PRI GRADU

Ideja o Krajinskem parku sega v začetke devetdesetih let prejšnjega stoletja in je nastala v eni od razprav na dunajski univerzi, ko so študenti razpravljali o tem, kako najbolj zastalo pokrajino v Avstriji (Burgenland) bolje vključiti v skupni razvoj države, predvsem v luči prihajajoče združene Evrope. Krajinski park naj bi poleg območja Raab v Avstriji zajemal še pokrajino Örseg na Madžarskem in Goričko v Sloveniji.

Njegov obseg v Sloveniji bo 450 km², v njem bo živelo in dela-

bo tudi opremljenih delavnic, kjer se bodo izmenjale predstavljeni mojstri teh obrti iz celega Goričkega in pred očmi obiskovalcev pokazali, kako so izdelki na stari – ročni način nastajali. V etažnih pro-

storih upravnega centra parka in dva sodobno opremljena naravoslovna laboratorija, poleg pa bo predavalnica za 30 ljudi.

V že obnovljenih prostorih bo računalniško – informacijski center, kjer se bodo zbirale in obdelovale informacije iz vseh treh držav, vključenih v Krajinski park, in prostor, kjer bodo te informacije v obliki prospektov, brošur, letakov ali preko ekrana posredovale obiskovalcem celovito informacijo o ponudbi parka in možnostih oddiha.

Dejavnost parka pa bo le ena od vsebin, ki se bodo odvijale v gradu. Želimo namreč, da grad poleg širših dejavnosti, vezanih na obiskovalce, postane tudi diplomatsko – protokolarno središče, kjer se bodo srečevale delegacije s celega sveta in tako promovirale ime kraja in gradu širši okolici in svetu. Pogosti obiski visokih gostov iz tujine to že nakazujejo.

Daniel KALAMAR

lo 30 tisoč ljudi. Predstavljal bo novo priložnost za tisoče ljudi na vseh straneh meje, predvsem pa bo nudil drugačno možnost trženja proizvodov, ki bodo nastali znotraj parka.

Grad pri Gradu bo upravni in informacijski center Krajinskega parka. Tu se bodo stekale informacije o kulturnem in turističnem dogajanju v vseh delih parka. Predstavljali se bodo mojstri tradicionalne obrti iz vseh delov parka, na voljo pa bodo tudi dobrote kmetij in shramb celega Goričkega.

Na gradu bodo v ta namen do konca obnovljeni prostori v jugovzhodnem traktu, to je desna stran od vhoda v grad naprej vse do že obnovljenih prostorov v Palaciju. V kletnih in etažnih prostorih se bo odvijalo sedem tradicionalnih obrti: kovaštvo, lončarstvo, tkalstvo, kolarstvo – rezbarstvo, žganjekuha in zeliščarstvo. Prav toliko

storih bodo na voljo tudi prostori, kjer se bodo predstavljali pridelovalci hrane, vina, sokov in drugih kmetijskih proizvodov.

V prvem nadstropju bodo pro-

BOLGARSKA DELEGACIJA NA OBISKU

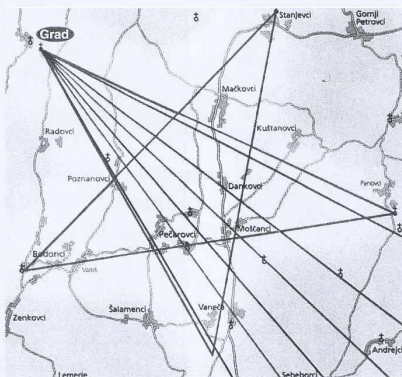
GRAD – EZOTERIČNO SREDIŠČE

Na Goričkem v vasi Grad stoji grad. Nič posebnega, boste rekli. Gradov je v Sloveniji kolikor hočete. Bo držalo. A ta grad je nekaj posebnega. Ne le, da je največja tovrstna zgradba v naši deželi, tudi število njegovih prostorov namiguje na skrivnost. Ima jih namreč 365 in to je število dni v letu. Velike civilizacije, kot so Maji, so imeli ta podatek vgrajen v svojo »koledarsko« piramido. Mi pa smo tako majhni in nepomembni, a ga vendar imamo. Skrivnostni grad namreč.

Skoraj osemsto let starosti mu pripisujejo strokovnjaki, saj je njegov zameetek stal že leta 1208. Prvi lastniki so bili grofje iz Železnega in morda je iz tega obdobja legenda o lakomnem grofu. Nemarnik je neke noči opazil močan soj svetlobe ob ribniku v dolini. Poizvedovanja so odkrila, da prihaja bleščeča luč od zlate krone, ki jo je zmaj Kač odložil na bregu vsakokrat, ko se je kopal v bistri vodi. Lakomnež je hotel imeti zlato krono in obljubil je hčerko za ženo pa še bogato doto junaku, ki mu jo bo prinesel. A ni ga bilo med vitezi korenjaka, da bi opravil nevaren posel. Le konjarja s pristave je bilo dovolj v hlačah. Na najboljšem konju je izmaknil zlato pokrivalo in odšel v grad. Okradena zverina se je zaprčila za njim in le malo je manjkalo, da bi uspela. A zadnji hip so se spustila kovana mrežasta vrata in nestvor se je na njih raztreščil na koščke.

Morda so zgodbo prispevali naslednji lastniki gradu, vitezi Templarji iz Sombateja, ki so morda dodali pripoved o »zlatem teletu«, ki je zakopano na gradu, in s tem na prikrit način želeli povedati nekaj povsem drugega. Templarji so obvladovali v 12. in 13. stoletju celo Evropo, kar gre pripisati njihovi finančni moči in ogromnemu znanju, ki so ga prinesli iz križarskih vojn na Bližnjem vzhodu. In to znanje so Templarji vgrajevali v stavbe, zgrajene po njihovih načrtih in veščih z njihovim denarjem. Red je bil v 14. stoletju razpuščen, kraj Filip Lepi je dal viteze pobiti, le redki, ki so preživeli, so svoje znanje prenesli na naslednje rodove. In to znanje vitezov najdemo na Gradu in okolici. Čeprav so Templarji nosili na oblačilih živordeč enakokraki križ kot svoj simbol, je v njihovem izročilu posebno mesto pripadalo peterokraki zvezdi, za katero so trdili, da je »božanski podpis« Kralja sveta – stare glave, ki ureja življenje na tem svetu. Ta zvezda ima prav posebno geometrijsko lepoto, odseki so namreč med

seboj v razmerju zlatega reza, za katerega raziskave kažejo, da se praktično vse življenje tega planeta odraža po tem pravilu. In morda je zgodba o zakopanem »zlatu« na Gradu samo prikrito sporočilo o tem, da je Grad zgrajen v zlatem rezu.

Prvi namig o tem je v dejstvu, da je grad zgrajen v obliki nepravilnega peterokotnika, drugi je mogoče v tem, da ima grad pet nivojev, tretji namig pa je v tem, da arkade na zgornji terasi tvorijo kot 108°, kar je kot pravi peterokotnika. Tudi zvonik, čeprav je grajen šele v 18. stoletju, ni pravokoten na fasado, temveč potekajo njegove stene, če jih grafično podaljšamo, ena v samo središče pentagrama, druga pa v njegov vrh. Še ti pozni graditelji so posedovali načrt, po katerem so se izgrajevali posamezni deli stavbe. Če torej pogledamo načrt, kako posamezne črte pentagrama določajo bistvene dele stavbe, ugotovimo, da sta »notranjemu« peterokotniku vrtani in očrtani krog uporabljena kot osnovna modula gradnje. Grad je torej bil ezoterično središče, a to pomeni, da ne more biti samostojna zgradba, temveč je skoraj nujno, da je del nekega sistema.

Če se sprehodimo po cerkvah na Goričkem, naletimo na namige, da prejšnja trditev ni iz trte izvita. Že cerkev v Gornjih Petrovcih nam na levi strani ponuja naslikano peterokrako cvetlico in južno od te zgradbe lahko na zemljevidu hitro najdemo tri cerkve, ki s kapelo na gradu tvorijo štiri stranice pravi peterokotnika. Lepo so razporejene od one v Stanjevcih, do tiste v Panovcih, na oni strani gradu pa stoji cerkev v Bodoncih, le pri Puconcih, kjer bi morala biti peta, je prazen prostor.

Podobne sisteme so gradili povsod po svetu, kjer so se v davnih časih po-

ticali Templarji. Točnega pojasnila ni, ker se znanost še noče javno ukvarjati s temi stvarmi, a potihoma se sliši da taka postavitev objektov zgoščuje zemeljsko energijo v neki točki. Kdor pozna »pravila igre«, lahko energijo na tak način celo usmerja. Morda pa so ta pravila poznali Templarji in skrbno načrtovali gradnje sakralnih objektov v okolici in s tem zagotovili koncentracijo energij na Gradu.

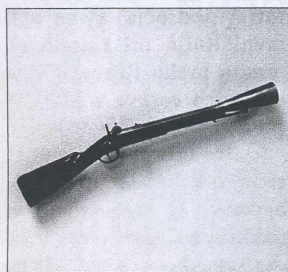
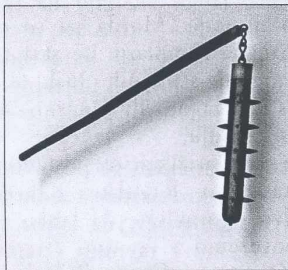
Cerkve na Goričkem so postavljene zelo na gosto. Raziskava odkrije presenetljivo ugotovitev, da lahko te zgradbe povežemo z ravnimi črtami, ki se stekajo prav na Gradu. To pravilo velja znotraj področja, ki ga oklepata dve ravni liniji, od katerih ena poteka od gradu preko Rotunde v Selu, druga pa preko cerkve v Martjanjih. Obe pa sta narejeni v templjarskih časih. Ti dve črti pa oklepata tudi našo zvezdo, o kateri je govora. Postavitve objektov, ki zagotavljajo vrtinčenje zgoščene energije v eni točki, so poznali že starodavni Kelti, saj podobne sisteme najdemo na tleh starodavne Francije in Anglije. In ti vrtinci moči po celem svetu tvorijo nekakšno mrežo »zmajevih črt«, preko katere je planet povezan v enoten sistem, o čemer govori tudi znanje ezoteričnih skupin. In prav ta »mreža zmajevih črt« nam daje misliti, da je legenda o zmaju Kaču, ki se je na koščke raztreščil na mrežastih vratih Gradu, pravzaprav samo skrito sporočilo o pravi namembnosti celotnega sistema.

Morda je trditev jasnovidke, da bo Slovenija tavalala »kot slepa kura«, dokler ne bo Grad znova zaživel, lahko povsem pravilna, saj bi po prejšnjih ugotovitvah Grad prav lahko bil vezna točka, s katero je naša dežela »pripeta« na svetovni, že davno pozabljeni sistem. In morda je vzrok žalostne usode gradu po vojni čisto preprost. Pogostost zbiranja ljudi v cerkvah je v tem času močno upadel, pa še od teh je prenekateri nosil v svoji duši težka bremena. Vse to se je po stoletnem sistemu prenašalo na grad. Da bi sedaj lahko vstal v življenje, bi lahko povzročili s spremembo mišljenja in intenzivnosti obredov. Kajti: »Človeška misel ima zastrašujočo moč in ogromne učinke!« Vsaj tako piše v ezoteričnih knjigah. Še sreča, da tega ne znamo zavestno uporabljati!

Povzetek Daniele Krpič po članku Odvisni od gradu v Gradu?, avtor Ivan Mohorič, Misteriji, št. 69, april 1999, str. 19–22

VABILO NA RAZSTAVO SREDNJEVEŠKEGA OROŽJA

Od 8. avgusta naprej bo v grajskih prostorih pri Gradu na ogled razstava orožja od 15. do 18. stoletja: puške, meči, pištole, sablje, helebarde, ob tem pa še viteški oklepi in čelade. Največja dragocenost, ki si jo lahko ogledate, pa so najstarejše znane mape slovenskih pokrajin.

OBISK POKLICNIH NAPOVEDOVALCEV SLOVENIJE

Zahvala

Člani društva poklicnih radijskih in televizijskih napovedovalcev Slovenije smo se odzvali prijaznemu povabilu župana Daniela Kalamarja in obiskali Goričko in Porabje. Veliko članov našega društva se je tako prvič srečalo z našo najbolj severovzhodno pokrajino, pogostokrat namreč pozabljamo, da je na slovenski grudi še veliko izredno prijetnih in privlačnih koticov, ki si jih je vredno ogledati. Imeli smo priložnost spoznati izredno prijazne in gostoljubne ljudi, zlasti naše gostitelje: župana Daniela Kalamarja, vodjo občinske uprave Lidijo Krpič in njene sodelavke. Prijazni griči Goriškega in Porabja, posejani s številnimi lepotami, milozvočnost narečja, številne naravne lepote in kulturni spomeniki, zlasti prečudoviti grad so nas prepričali, da nas slabo poznavanje Slovenije po krivici odvrča od tega dela domovine. Izvrstna organizacija, številni ogledi, strokovne razlage in nenazadnje številna izvrstna gastronomska presenečenja, sta članom društva ozaljšala s soncem obdarjenima petkom in soboto 21. in 22. junija. Čeprav smo o doživetjih in lepotah veliko spregovorili tudi našim poslušalcem vseh treh centrov v Ljubljani, Mariboru in Kopru smo prepričani, da bomo z lastnimi vtisi prepričali še koga za obisk in ogled vaših krajev. Impozanten grad, čudovite cerkve, prijazen lončar v Porabju, dišeča palinka, okusni bograč in imenitne srednjeveške jedi, so zagotovo reči, ki se jim še številni drugi turisti, ki bodo obiskali te kraje ne bodo mogli upreti.

V imenu vseh, ki smo bili deležni posebne pozornosti se vsem, ki so se trudili za nas, iskreno zahvaljujemo.

Hvala in nasvidenje še kdaj na Goričkem.

Člani društva poklicnih radijskih
in televizijskih napovedovalcev Slovenije
Dušan TOMAZIČ

POLETNO RAZMIŠLJANJE

Čas okrog velike maše včasih že kaže na prve spremembe vremena, ki spominjajo na jesen, ki se bo že čez mesec dodobra zažrla v pokrajino. To je čas, ki skorajda loči poletje od jeseni.

Nemiren, vznemirljiv je avgust. Še vedno vroč, neohlajen, prepojen s polno domišljije, povrh vsega pa očaran z morjem, počitnicami, za hip prežet še z zadnjimi možnostmi za uresničitev počitniških želja... Avgust, slovo od poletja, od nečesa sanjskega, kar pomeni vsaj malo več lenarjenja ali pa niti to, pač pa le domišljijско potovanje po sončnih plažah sinjemodrega neba in se nastavljanje pljuskom valov... Jadрати s čolnom, ujeti se v vetru in loviti še zadnje žarke, ki se ujamejo z vodno gladino in izginejo z večerom, ki prileze, kot neodpravljen tat.

Avgust ima v sebi toliko čarobnega, je kot nekačen spovednik poletja, ki potem zaključi sezono prešernih, ljubezenskih romanc. Kot da je jesen grešna spogledljivka, ki se je to ne tiče več! Se mora zgoditi res vse samo do septembra?! Kakor da je vse to res dovoljeno samo še do septembra in je tudi ljubezen vezana na dopust?! Šola dovoljuje brezskrbnost samo v dveh poletnih mesecih in kakor da se je razpasla čarobnost julija in avgusta tudi na ostale.

Avgust. Kot, da je potrebno narediti inventuro ne samo s samim seboj ampak tudi okrog sebe, v hiši, po predalih, povsod. Da ga je potrebno ustaviti, vklemiti v svoj čas, razpresti in ga potem po pajčevinah nategovati. Polnost barv potrjuje, da se leto še ne uklanja. Tako je nepredvidljiv, ta avgust, polnost življenja vre v njem. Pa vendar, nekje na kraju je čutiti spremembo, nekje v dalji so barve drugačne in od tam prihaja slutnja o spremenjanju.

Pa vendar... veliko stvari se je zgodilo samo do avgusta in potem ni bilo več kaj pričakovati. Upanje je tlelo, gorelo, v avgustu najbolj... Razžarelo se je, kot se pokaže sila ognja, ni ga bilo mogoče pogasiti, vsaj z željo ne. Razbohotilo se je in eno samo veliko pričakovanje je bilo v njem. Je bilo potrebno toliko stave za en sam kratek, ujet hipec, ki je pokončal silo ognja, toliko žara, moči, nečesa, kar je raslo?... Kar je bilo negovano, tolikokrat skrbno pretipano in prepeštevano, da je in da mora biti.

Avgusta se dogajajo čudeži... in katastrofe. Pripadalo se je, kot nemiren sen, tiha sladka bolečina, ki se je zlivala v upanje in odtekla s hudournikom.

Avgust, nalašč za spomine. Kot da jih ni že dovolj in človek ne ve, kam z njimi. Ni jih potrebno shranjevati, že tako je dovolj navlake. A včasih se je vendarle potrebno za hip zaustaviti in odložiti stvari...

Štefka BOHAR

NOGOMETNI TURNIR ZA PREHODNI POKAL OBČINE GRAD

V nedeljo, 2. junija 2002, je na igrišču NK Grad potekal 3. turnir v malem nogometu za prehodni pokal Občine Grad. Organizator je bil lanskoletni zmagovalec 2. turnirja v Radovcih, članska ekipa NK Grad. Na turnirju je sodelovalo 8 ekip iz občine Grad, in sicer ekipa iz Radovcev, Vidoncev, Kruplavnika, Motovilcev, Dolnjih Slaveč, člani NK Grad in veterani Grad.

Turnir je potekal ves dan, organizator pa se je potrudil in ob igrišču postavil šotor, v katerem je bil omogočen ogled prve tekme Slovenije na svetovnem prvenstvu s Španijo. Kljub porazu Slovenije je bilo vzdušje izjemno.

Med turnirjem je bilo izvedeno tudi izvajanje kazenskih strel, kjer je bil med 45 sodelujočimi najboljši igralec mladincev NK Grad Franc Žohar, ki je za osvojen 1. mesto prejel pokal.

Vrstni red ekip po koncu tekmovanja je bil naslednji:

8. mesto je osvojila ekipa iz Vidoncev, 7. so bili Dolnji Slaveči, 6. Moto-

vilci, 5. so bili lanskoletni zmagovalci – člani NK Grad, 4. je bila ekipa Kruplavnika, 3. so bili Radovci, v finalu pa sta igrali domači ekipi mladinci NK Grad in veterani Grad. Tekma se je končala z 0 : 0, po streljanju kazenskih strel, po so bili boljši mladinci NK Grad.

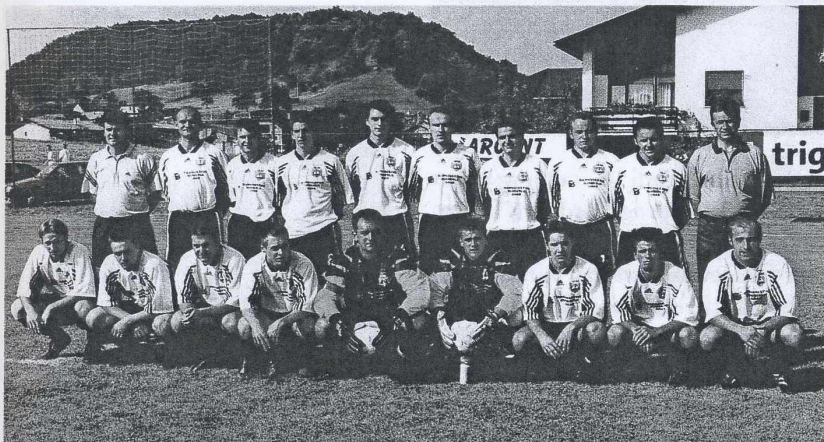
Po Radovcih in članih NK Grad so mladinci NK Grad tretji osvojitelji prehodnega pokala Občine Grad. Priznanja so prejele vse sodelujoče ekipe na tur-

nirju, prve tri pa še pokale, ki so jih podelili posamezniki od Grada.

Pokale in priznanja je podelil župan Občine Grad Daniel Kalamar. Turnir je bil dobro organiziran, razveseljivo pa je tudi to, da se na turnirju ni nihče resneje poškodoval. Upajmo, da bo tako tudi na prihodnjih turnirjih ta prehodni pokal Občine Grad.

Silvester ŽELEZEN

NOGOMETNI KLUB GRAD

Pred kratkim je bilo končano tekmovanje v 1. MNL Murska Sobota, sezona 2001/2002, kjer nastopa tudi NK Grad, in sicer v članski in mladinski konkurenci. Tako člani kot mladinci so sezono zaključili na dobrem 5. mestu na lestvici in tako dosegli zastavljeni cilj pred prvenstvom.

Še posebej razveseljivo je, da je članska ekipa NK Grad že drugo leto zapored zmagovalka posebnega točkovanja za fair-play, kar pomeni, da je disciplina v ekipi in organizacijsko delo pri pripravi tekem na visokem nivoju.

Veliko zaslug za uspehe NK Grad imata tudi oba trenerja, Boris Štivan s člansko in Zdenko Hajdinjak z mladinsko ekipo.

Med sezono je prišlo do zamenjave v vodstvu NK Grad, Jožeta Rajbarja, ki je bil uspešen predsednik kar nekaj let, je zamenjal Emil Šeruga, zamenjal se je tudi upravni odbor kluba.

NK Grad letos praznuje 35 let delovanja. Slovesnost ob tem lepem jubileju bo potekala v okviru občinskih dnevn Občine Grad v mesecu avgustu, pripravlja pa se tudi športni del tega praznovanja.

Silvester ŽELEZEN

KONČNA TABELA »B« SKUPINE

Končna razvrstitev ekip v skupini »B«, v kateri sta KMN Radovci in KMN Vidonci, dosegli uspešno uvrstitev, in sicer 2. in 5. mesto.

	Tekme	Zmage	Neodl.	Porazi	D. zad	P. zad	Gol. R	Točke
1. MAČKOVCI	21	14	3	4	104	70	34	45
2. RADOVCI	21	14	1	6	68	43	25	43
3. BREZOVCI	21	13	1	6	72	52	20	40
4. VANEČA	21	11	5	5	88	55	33	38
5. VIDONCI	21	9	0	12	67	73	-6	27
6. STRUKOVCI	21	7	2	11	66	78	-12	23
7. LEMERJE	21	6	5	10	42	54	-15	23
8. DANKOVCI	21	1	1	19	28	105	-77	4

DRŽAVNO PRVENSTVO V GORSKEM TEKU

Športno društvo Grad je v sodelovanju z Združenjem atletskih sodnikov Murska Sobota letos prvič organiziralo tekmo za Pokal Slovenije v gorskih tekih. Sicer pa je bil to že 17. tek na grad. Obenem je tekma štela tudi za Pokal Pomurja v rekreativnih tekih.

cilj, in »tek gor/dol«, kjer je proga krožna. Tipično za gorske teke pa je, da so prisotne bolj ali manj ekstremne višinske razlike. V našem primeru je bila višinska razlika mnogo manjša, kot so je vajeni gorski tekači, vendar pa v treh ponavljajočih se krogih in nenehnem menja-

najmlajši tekmovalci – naši cicibani in ravnatelj šole, Matija Žižek, ki je očitno ocenil, da veteranska konkurenca zanj ne bo primerna. Tekmovalni duh najmlajših so nadaljevali učenci prvih in drugih razredov, ki so pretekli krog na nogometnem igrišču.

Potem je sledil tek društev iz Občine Grad, katerega pa so se udeležila le štiri društva, na zelo primerni razdalji – en mali krog v dolžini 1,2 km.

Potem pa je šlo zares. Prvi štart v konkurenci so imeli mlajši dečki in deklice – en mali krog, drugi štart starejši dečki in deklice – dva mala kroga, tretji štart mladinke, mladinci, članice in veteranke prvič na dolgi progi in to dva kroga, skupna dolžina pa 6 km. Četrti štart članov, veteranov in starejših veteranov pa je bila prava poslastica. Vročina neznosna in trije krogi, skupaj 9 km. Še tako prekaljeni tekmovalci, vajeni vsega hudega, so pošteno sopihali.

Priprave na to tekmovanje so se začele že novembra 2001, ko sta nas obiskala delegata Atletske zveze Slovenije – Odbora za gorske teke, Lojze Pungeršič in Marjan Kastelic. Slednji je bil pozneje delegiran kot delegat našega teka.

Pri izvedbi 16. teka na grad so nam pri merjenju časov priskočili na pomoč sodniki iz Murske Sobote, katere vodi Mirko Šeruga, ki nam je pomagal pri navezovanju prvih stikov za organizacijo gorske tekme. Tako smo po pozitivnem zapisniku ogleda proge kandidirali za pokalno tekmo z datumom 15. junij 2002. Odbor za gorske teke je z veseljem pozdravil našo pripravljenost, da pristopimo k organizaciji prireditve, kajti želja, da gorske tekme razširijo vzhodnejše od Pohorja, se jim je sedaj uresničila.

Gorski teki se v osnovi delijo na »tek navkreber«, to je tek na gorski

vanju ritma, tudi še tako pripravljenega tekača proga dodobra izčrpa.

Za izvedbo Pokalne tekme gorskih tekačev smo morali sprejeti pravila AZS, ki so jasno definirana in veljajo za vse tovrstne teke. Naj omenim le nekatere bistvene: za Pokal Slovenije šteje 11 kategorij (6 moških in 5 ženskih), priporočene so dolžine za vsako kategorijo posebej, določena so pravila za označevanje proge, štarta in cilje, način dela sodnikov in merjenja časov, način razglasitve rezultatov in podeljevanja medalj in nenazadnje nagrade za najuspešnejše tekmovalce.

Sobotno jutro 15. junija 2002 je namigovalo, da bo dan »peklenški«, kar se je pozneje tudi uresničilo. Počasi so prihajali tekmovalci z zelo mešanimi občutki, kajti ni jih bilo malo, ki so bili prvič čez reko Muro, sploh pa pri Gradu. Za prijeten začetek tekmovanja so se pomerili

Zmagovalci pa so bili po moji oceni vsi, ki so premagali v prvi vrsti vročino in šele nato progo.

Za prijeten zaključek celodnevne tekaškega praznika pa so poskrbele družine s tekom enega kroga na

nogometnem igrišču. Žal so sodelovale le tri družine, vendar je pomembno, da ostaja tradicija.

Med tem ko so sodniki pridno urejali rezultate in ugotavljali izide po posameznih kategorijah, so na poligon prišli kinologi, ki od pomladi pridno trenirajo s svojimi psi različne spretnosti v poslušnosti. Prikaz je navdušil gledalce, predvsem pa so bili navdušeni s prikazom agilnosti – hitrostnega premagovanja ovir, ki ga je prikazal g. Kuplen iz Černelavcev.

Sledilo je le še podeljevanje medalj in nagrad najuspešnejšim tekmovalcem, čeprav so si nagrade zaslužili vsi, ki so tekmovali. Teh pa ni bilo malo, kajti ciljno črto je prečkalo 172 tekmovalcev v konkurenci in še približno 50 tekmovalcev izven konkurence.

Na koncu uradnega dela so predstavniki AZS-Odbora za gorske teke povedali, da smo njihova pričakovanja presegle, in da razen na vročino nimajo nobene pripombe.

Andreja CELEC

»BOG SE USMILI TVOJE UBOGE, GREŠNE DUŠE, AMEN«

se je glasil naslov predstave in javnega snemanja čarovniškega procesa po resničnem dogodku iz 17. stoletja.

Radio Maribor je v sodelovanju z Občino Grad 14. in 16. junija 2002 na dvorišču gradu Grad izvedel predstavo in javno snemanje čarovniškega procesa. V predstavi je bil prikazan proces sojenja čarovnici, kakršen je bil izveden 14. junija leta 1661 s sežigom na grmadi. Igralski zasedba je bila naslednja: Anica Sivec, Bojan Marošević, Silvo Safran, Marijana Ferk, Marijan Grauf, Uroš Železnik in Rudolf Klement, igralec od Grada. Tako smo bili priče sojenju in obsodbi čarovnice ter njenemu sežigu na grmadi. Verjetno pa se nam vsem poraja vprašanje: »Ali morda še danes obstajajo čarovnice, ki obvladajo čaranje?«

Lidija KRPIČ

VAŠKI GODEC 2002

Prireditve VAŠKI GODEC ima v Radovcih že kar tradicionalen značaj, poteka namreč vsako leto, letos je bilo to že štirinajstič.

Na tokratni je sodelovalo 21 godcev iz Prekmurja in Štajerske. Prišli pa so tudi gostje iz sosednje Avstrije, kar pomeni, da prireditve dobiva tudi že mednarodne razsežnosti.

Prireditve nima zgolj tekmoval-

nega značaja, ampak pomeni ohranjanje tradicije take zvrsti glasbe, ki pri nas nekako tone v pozabo. Take prireditve pa so tudi enkratne priložnosti, da ljudje obudijo spomine izpred let nazaj, ko so živeli za tako in s tako glasbo, ki je pomenila zanje veselje in sprostitve ob že tako skromnem življenju.

Suzana FARIČ

Med gosti je bilo tudi kar precej mladih harmonikarjev, ki bodo poskrbeli za ohranitev take zvrsti glasbe.

KRESOVANJE Z ROCK KONCERTOM 2002

Društvo za kulturno športni razvoj mladih »Gračka pomlad« Grad je kot že vrsto let doslej tudi letos organiziralo tradicionalno prireditve kresovanje, ki se dogaja na predvečer praznika dela, 30. aprila. Da bi malce popestrili dogajanje ob tem praznovanju, smo vključili kratek rock koncert, na katerem so nastopile tri glasbene skupine. Ko se je že malce stemnilo in se je zbralo kar precejšnje število domačinov, med njimi tudi nekaj gostov od druge, smo prižgali kres. Zatem je nastopila prva skupina Black metal iz Bogojine, ki se je predstavila v kar dobri luči, čeprav je igrala bolj divjo glasbo. Za njo je prišla na vrsto domača skupina Plajba, ki je med obiskovalci požela velik aplavz. Kot glavna skupina pa je nastopila skupina Heksenšus iz Cerkvenjaka, ki ima za sabo že vrsto nastopov po vsej severovzhodni Sloveniji. Na koncu je še enkrat prišla na oder skupina Plajba, ki je na veliko navdušenje prisotnih odigrala še nekaj pesmi.

Na kresovanju se je zbralo precejšnje število obiskovalcev, predvsem veliko domačinov, kar nas je še posebej razveselilo, in to nam daje motiv, da bomo naslednje leto zopet organizirali kresovanje, upajmo, da s še boljšim in zanimivejšim programom.

Jernej ŠTESL

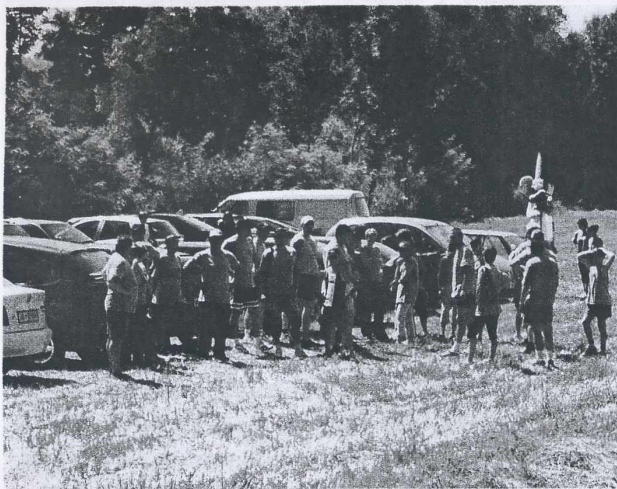
VAŠKE IGRE NA DOLNJIH SLAVEČIH 2002

Letošnji prireditelj vaških iger je bilo ŠRD Dolnji Slaveči. Zbrali smo se v nedeljo, 21. julija na novo urejenem igrišču. Da smo našli pot do tja, se lahko zahvalimo vztrajnim možakarjem, ki so nas usmerjali.

Na predstavitvi so še vse ekipe upale na najboljšo uvrstitev.

Našim usmerjevalcem so med drugim sledili tudi člani ekipe LUKAJ iz Motovilec.

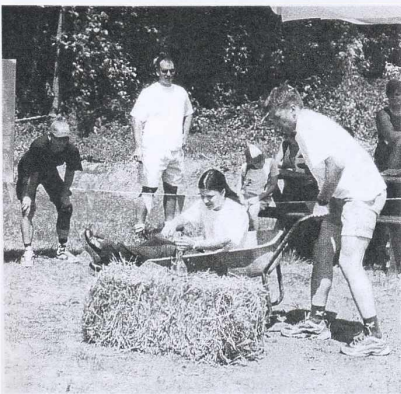
Iger se je udeležilo 8 ekip – 7 iz občine Grad in ekipa Mladost iz Petoče.

Drugo mesto vaških iger so osvojili člani PEŠKI društva iz Motovilec, za katere se je ves čas govorilo, da so podkupili sodnike!? Toda v »peški« igras so bili med najboljšimi...

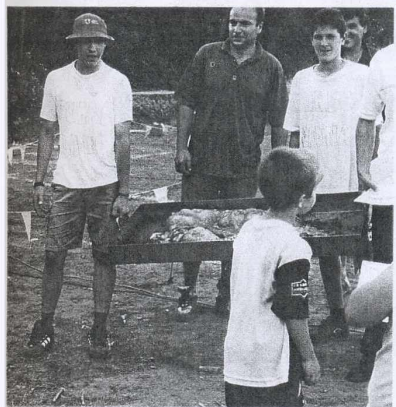
Tretje mesto sta dosegli ekipe ŠD GRAD in Društvo ŽENA in DEKLET iz Kruplivnika. Slednji so tudi pozirali za reklamo BIO hrane.

Ekipa so se pomerile v sedmih igrah. Smeha in zabave ni manjkalo. Za tiste, ki jih je bilo prevroče, smo poskrbeli za ohladitev z vodo.

Zanimivi so bili tudi vesoljčki. Enim je uspelo hitro priti v vesolje, drugi pa so vklopili kar vse štiri...

Skupno zmago v vaških igrah je dosegla ekipa TURBO mladine iz Dolnjih Slavečev. Da so se lahko mastili, je bila kriva nagrada.

Ekipa so se pomerile tudi v vlečenju vrvi. V ženski konkurenci so zmagale domačinke, v moški pa ekipa Kruplivnika.

ŠRD Dolnji Slaveči se zahvaljuje vsem ekipam za sodelovanje in jih poziva naslednje leto h Gradu.

Slavica POTOČNIK

POLNILNA LINIJA V KOVAČEVCIH

Naša družinska kmetija v Kovačevcih se ukvarja s pridelavo in predelavo sadja. S sadjarstvom smo se začeli ukvarjati pred desetimi leti, ko je bila to še dokaj donosna panoga v kmetijstvu. Čeprav se je v zadnjih letih situacija močno poslabšala, nismo stali križem rok.

Od novembra pa poskusno izdelujemo tudi jabolčni sok in kis. Zdaj bi pa predstavil nekaj novejšega v tem našem kraju. Polnilno linijo, ki je namenjena za izdelavo jabolčnega soka, sem poskusno začel uporabljati lansko jesen in tako pridelal nekaj osvežilne pijače. Sestavni deli polnilne linije so: pralec

Obisk poslovnih partnerjev iz sosednje Hrvaške

sadja, mlin, stiskalnica, posoda za sok, filter in pasterizator. Kapacitetne sposobnosti so minimalne, kar pomeni da je namenjena manjši količini pridelanih jabolk. Jabolčni sok pridelujemo in polnimo v litrsko embalažo, ki pa je povsem naraven in brez konzervansov. Ti sokovi so primerni za pitje nerazredčeni ali pa tudi razredčeni z vodo. Obdržijo pa tudi vse zdravilne sestavine, ki jih ima jabolko.

Štefan GJERGJEK

ZLATOPOROČENCA MARIJA IN ANTON KRPIČ OD GRADA 104

8. 6. 2002 sta zlato poroko, 50 let skupnega življenja, praznovala Marija in Anton Krpič od Grada 104. Marija je bila rojena 6. 10. 1929 v Vidoncih, Anton pa 18. 5. 1929 pri Gradu. Poročila sta se leta 1952 pri Gradu. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, trije sinovi in tri hčere. Marija je skrbela za otroke in manjšo kmetijo, kasneje tudi za rejniške otroke. Anton je delal kot zidar, opravljal pa je tudi druga priložnostna opravila, tudi v tujini. Zlatoporočenca živita sama, vedno pa se razveselita obiska svojih šestih otrok, petnajstih vnukov in treh pravnukov.

Lidija KRPIČ

4. GASILSKE SEKTORSKE VAJE

Leto je naokrog in poletje je čas, ko se gasilci vsako leto srečamo in preizkusimo znanje na našem področju. Letos nas je doletela čast, da v Vidoncih organiziramo sektorske vaje Gasilskega sektorja Grad. Zbrali smo se v nedeljo, 14. 07. 2002, dopoldne pred gasilskim domom v Vidoncih in od tu odšli na prizorišče sektorskih vaj. Vaje so potekale v tekmovalnem duhu in vsako gasilsko društvo se je trudilo po svojih najboljših močeh. Na koncu je vedno tako, da nekdo mora zmagati in letos je to uspelo PGD Dolnji Slaveči 2. Drugo mesto je zasedlo PGD Dolnji Slaveči 1, na tretje mesto pa se je uvrstilo PGD Motovilci v članski kategoriji. V kategoriji članic so prvo mesto zasedle gasilke PGD Motovilci, drugo mesto je pripadlo gasilkam PGD Dolnji Slaveči in tretje mesto gasilkam PGD Radovci. Svoje gasilsko znanje pa so prikazali tudi mladinci PGD Dolnji Slaveči.

Tudi ostalim gasilskim društvom, ki so sodelovala, je potrebno čestitati za kvalitetno izvedene vaje in korekten nastop. Je že tako, da je sreča enkrat na eni, drugič na drugi strani, seveda pa je potrebno tudi znanje.

Vse morebitne nejasnosti in nesoglasja pa so bila rešena neposredno po tekmovanju, ko se je začela zabava in so se naši gasilci okrepčali in poveselili. Premlevanje izkušenj, napak in dobrih stvari se je ob pomoči dobre hrane, pijače in izvrstne glasbe zavleklo pozno v noč.

Do naslednjega leta pa z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Boris KERČMAR
Foto: Andrej SUKIC

IGRIŠČE NA DOLNJIH SLAVEČIH

ŠRD Dolnji Slaveči je iz občinskega proračuna dobilo investicijska sredstva, namenjena za izgradnjo športnega objekta. Ob tej priliki je ŠRD odkupilo zemljišče na Dolnjih Slavečih od Evangeličanske skupnosti Gornji Slaveči.

Člani društva so takoj pristopili k delu. V prvi fazi je bilo potrebno podreti cca. 800 m³ drv. Naslednja faza je bi-

lo delo z bagrom, ki je iztrgal vso korenje in teren v grobem počistil. Z dvema traktorjema so nekaj dni odvažali drva, korenje in ves ostali odpad. Izkopali so se jarki okrog igrišča, poravnal teren in na osmi dan se je že sejala trava.

»V slogi je moč«, pravi slovenski pregovor. To slogo je v naši akciji potrdila večina članov društva, kajti v osmih dneh goščavo spremeniti v prijeten in dokaj velik teren, ni kar tako. Z malce dežja je trava hitro prekrila igrišče in tako smo ga uspešno koristili že 21. julija, ko smo na njem izvedli vaše igre.

POLETNA ŠOLA NOGOMETA

Udeleženci šole nogometa pri Gradu v juliju 2002

PREVZEM ORODNEGA VOZILA V MOTOVILCIH

Po dvaindvajsetih letih so se izpolnile želje marsikaterega gasilca in vaščana Motovilcev, ko so 23. junija z osrednjo prireditvijo predali namenu orodno vozilo VW LT35 v vrednosti skoraj 9 milijonov slovenskih tolarjev. V to vrednost je všteta nadgradnja in nekaj opreme.

Akcija zbiranja se je začela že lansko leto in je potekala po vaseh v občini (zbrano 1.800.000,00 SIT), zajela pa je tudi dve vasi izven občine. Levji delež so ob domačih gasilcih prispevali vaščani, ob tem pa ne gre pozabiti

tudi na dva milijona iz sredstev vaše skupnosti. Društvo je pridobilo tudi precej sponzorjev, najpomembnejši finančni delež so prispevali: Zavarovalnica Triglav, Gasilska zveza Občine Grad, občini Grad in Puconci, Cestno podjetje Murska Sobota in Dinos.

Prireditve ob prevzemu orodnega vozila se je udeležilo kar 12 prostovoljnih gasilskih društev, najdlje iz Braslovč, kar kaže na sodelovanje motovilskih gasilcev tudi izven občinskih meja.

Marjanca FERKO OMAHEN

Nasmejani obrazi desetine, ki je letos že drugič sodelovala na državnem prvenstvu, pred novim orodnim vozilom

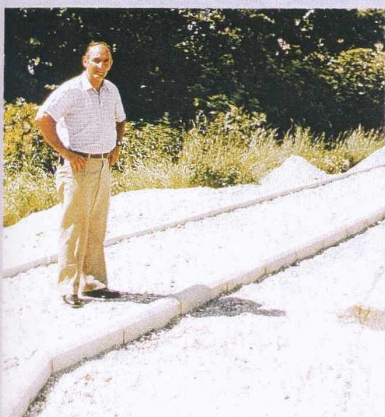
ASFALTIRANA CESTA V AMBRUŽEVI GRABI V KOVAČEVCIH

Cesta, ki je bila pred leti komaj prevozna, v zimskih časih pa so ljudje puščali vozila pri znancih ob glavni cesti, je v letošnjem letu dobila svojo novo podobo.

Pred dvema letoma smo vaščani na občnem zboru predlagali razširi-

tev in asfaltiranje ceste v Ambruževi grabi. Kljub nasprotovanju nekaterih posameznikov so se začela zemeljska dela, ki jih je opravil domačin Roman Roudi. Cesta v skupni dolžini 1800 m je, navožena z gramozom, počakala skozi zimo in se tako dodatno utrdila. Domačini smo zelo težko pričakovali drugi navoz in asfaltiranje. To se je zgodilo v mesecu juniju. Ob tej cesti se nahaja osem hiš, ki so prispevale denarna sredstva, večji del sredstev pa smo si zagotovili iz najemnine begunskega centra. Velik del zaslug ima vaški predsednik in svetnik v občini Grad g Dervarič. Vzporedno z graditvijo ceste smo pristopili k izgradnji dveh avtobusnih postajališč in parkirišča ob pokopališču.

Štefan GJERGJEK

Zadovoljen vaški predsednik in svetnik

70 LET GASILSTVA IN PREVZEM CISTERNE NA DOLNJIH SLAVEČIH

PGD Dolnji Slaveči je 16. junija praznovalo 70 let svojega obstoja. Slavnostne prireditve se je udeležilo več gasilskih društev iz občine in izven nje. Ob tej priložnosti je bila blagoslovljena in predana svojemu namenu tudi cisterna. Pri tem je potrebno posebej omeniti Gasilsko društvo iz Velenja, ki je omogočilo ugodnejšo nabavo cisterne. Tudi člani tega društva so bili prisotni na prireditvi.

Že dan prej je v gasilskem domu potekala slavnostna seja, kjer so bila podeljena priznanja vsem jubilarom, ki so člani društva 10, 20 in vse do 70 let, na nivoju Občinske gasilske zveze so podelili občinska priznanja, na nivoju republike pa republiška priznanja in plakete gasilskim veteranom.

Posameznikom in društvom, ki so na kakršen koli način sodelovali z gasilskim društvom, pa so podelili spominske plakete.

Slavica POTOČNIK

2. DEL

Besedilo: Štefka Bohar, Risbe: Sonja Štefka.

SE NADALJUJE...

»OBČINA GRAD – Informativno glasilo« • glavna in odgovorna urednica: Marjanca Ferko Omahen • uredniški odbor: Robert Kuzmič, Marjan Kovač, Suzana Farič, Štefanija Bohar, Štefan Gjergjek, Slavica Potočnik, Alojz Tuškei, Tatjana Grah • lektorica: Marjanca Ferko Omahen • fotografije: arhiv občine Grad • prelom in fotoliti: Atelje Antolin • tisk: Eurotrade Print d.o.o., avgust 2002 • naklada: 800 izvodov • glasilo ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini ga dobi brezplačno, drugi interesi pa na sedežu Občine Grad, Grad 172, 9264 Grad, tel.: (02) 550 98 07.